

Efengyl Teyrnas Dduw

Dyma'r ateb!

**Ydych chi'n sylweddoli bod Iesu wedi dweud na all y diwedd
ddod nes bod Teyrnas Dduw yn cael ei phregethu i'r byd
fel tystiolaeth?**

**“Bydd y blaid hefyd yn trigo gyda’r oen ... Ni fyddant yn
gwneud niwed nac yn dinistrio yn fy holl fynydd
sanctaid, oherwydd bydd y ddaear yn llawn
gwybodaeth yr Arglwydd fel y mae’r dyfroedd yn
gorchuddio’r môr.” (Eseia 11:6,9)**

Gan

Bob Thiel, Ph.D.

Efengyl Teyrnas Dduw

Dyma'r ateb!

Gan Bob Thiel, Ph.D.

Hawlfraint ©2016/2017/2018/2019/2022/2025 gan Nazarene Books. Rhifyn 2.0. Llyfryn a gynhyrchwyd ar gyfer y *Yn parhau* Eglwys Dduw a'i Olynyddion, corfforaeth unigol. 1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, California, 93433, U.D.A. ISBN: 978-1-940482-09-5.

Pam na all dynoliaeth ddatrys ei phroblemau?

Wyt ti'n gwybod bod y pethau cyntaf a'r pethau olaf y mae'r Beibl yn dangos bod Iesu wedi pregethu amdanynt yn ymwneud ag efengyl Teyrnas Dduw?

A wyddoch chi mai Teyrnas Dduw oedd pwyslais yr apostolion a'r rhai cyntaf a'u dilynodd?

Ai person Iesu yw Teyrnas Dduw? Ai teyrnas Dduw Iesu sy'n byw Ei fywyd ynom ni nawr? Ai rhyw fath o deyrnas wirioneddol yn y dyfodol yw Teyrnas Dduw? A wnewch chi gredu'r hyn y mae'r Beibl yn ei ddysgu?

Beth yw teyrnas? Beth yn union yw Teyrnas Dduw? Beth mae'r Beibl yn ei ddysgu? Beth oedd yr eglwys Gristnogol gynnar yn ei ddysgu?

Ydych chi'n sylweddoli na all y diwedd ddod nes bod Teyrnas Dduw yn cael ei phregethu i'r byd fel tystiolaeth?

Mae'r ffotograff ar y clawr blaen yn dangos oen yn gorwedd gyda blaidd fel y'i cyfansoddwyd gan Burdine Printing and Graphics. Mae'r ffotograff ar y clawr cefn yn rhan o adeilad gwreiddiol Eglwys Dduw yn Jerwsalem a dynnwyd yn 2013 gan Dr. Bob Thiel.

CYNNWYS

1. A oes gan ddynoliaeth yr atebion?	t. 4
2. Pa Efengyl a bregethodd Iesu?	t. 9
3. A oedd Teyrnas Dduw yn hysbys yn yr Hen Destament?	t. 21
4. A ddysgodd yr Apostolion Efengyl y Teyrnas?	t. 27
5. Ffynonellau y tu allan i'r Testament Newydd a ddysgwyd Teyrnas Dduw.	t. 36
6. Mae eglwysi Groeg-Rufeinig yn dysgu bod y Deyrnas yn Bwysig, Ond...	t. 56
7. Pam Teyrnas Dduw?	t. 64
<i>Gwybodaeth Gyswllt</i>	t. 72

Nodyn: Mae'r llyfr hwn yn gyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gan ddefnyddio technoleg ddeallusrwydd artiffisial, a dyna pam efallai na fydd rhai ymadroddion yn adlewyrchu'r gwreiddiol yn llawn, ond y gobaith yw eu bod yn debyg. Mae'r fersiwn Saesneg ar gael am ddim ar-lein yn www.cog.org.

1.A oes gan ddynoliaeth yr atebion?

Mae'r byd yn wynebu llawer o broblemau.

Mae llawer o bobl yn llwglyd. Mae llawer o bobl yn cael eu gorthrymu. Mae llawer o bobl yn wynebu tlodi. Mae llawer o genhedloedd mewn dyled ddifrifol. Mae plant, gan gynnwys rhai yn y groth, yn wynebu cam-drin. Mae clefydau sy'n gwrthsefyll cyffuriau yn peri pryder i lawer o feddygon. Mae gan ddinasoedd diwydiannol mawr aer sy'n rhy lygredig i fod yn iach. Mae gwleidyddion amrywiol yn bygwth rhyfel. Mae ymosodiadau terfysgol yn parhau i ddigwydd.

A all arweinwyr y byd ddatrys y problemau sy'n wynebu dynoliaeth?

Mae llawer yn meddwl hynny.

Agenda Gyffredinol Newydd

Ar 25 Medi, 2015, ar ôl araith allweddol gan Bab Ffransis y Fatican, pleidleisiodd 193 o genhedloedd y Cenhedloedd Unedig (CU) i weithredu'r "17 Nod Datblygu Cynaliadwy" o'r hyn a elwir weithiau'n *Agenda Gyffredinol Newydd* Dyma 17 nod y Cenhedloedd Unedig:

Nod 1. Dod â thlodi i ben ym mhob ffurf ym mhobman.

Nod 2. Rhoi terfyn ar newyn, cyflawni diogelwch bwyd a maeth gwell a hyrwyddo amaethyddiaeth gynaliadwy

Nod 3. Sicrhau bywydau iach a hyrwyddo lles i bawb o bob oed

Nod 4. Sicrhau addysg o ansawdd cynhwysol a chyfartal a hyrwyddo cyfleoedd dysgu gydol oes i bawb

Nod 5. Cyflawni cydraddoldeb rhywedd a grymuso pob menyw a merch

Nod 6. Sicrhau bod dŵr a glanweithdra ar gael a'u rheoli'n gynaliadwy i bawb.

Nod 7. Sicrhau mynediad at ynni fforddiadwy, dibynadwy, cynaliadwy a modern i bawb

Nod 8. Hyrwyddo twf economaidd cynaliadwy, cynhwysol a chynaliadwy, cyflogaeth lawn a chynhyrchiol a gwaith gweddus i bawb

Nod 9. Adeiladu seilwaith gwydn, hyrwyddo diwydiannu cynhwysol a chynaliadwy a meithrin arloesedd

Nod 10. Lleihau anghydraddoldeb o fewn ac ymhlith gwledydd

Nod 11. Gwneud dinasoedd ac aneddiadau dynol yn gynhwysol, yn ddiogel, yn wydn ac yn gynaliadwy

Nod 12. Sicrhau patrymau defnydd a chynhyrchu cynaliadwy

Nod 13. Cymryd camau brys i frwydro yn erbyn newid hinsawdd a'i effeithiau

Nod 14. Gwarchod a defnyddio'r cefnforoedd, y moroedd ac adnoddau morol yn gynaliadwy ar gyfer datblygu cynaliadwy

Nod 15. Diogelu, adfer a hyrwyddo defnydd cynaliadwy o ecosystemau daearol, rheoli coedwigoedd yn gynaliadwy, mynd i'r afael ag anialwch, ac atal a gwrthdroi dirywiad tir ac atal colli bioamrywiaeth

Nod 16. Hyrwyddo cymdeithasau heddychlon a chynhwysol ar gyfer datblygu cynaliadwy, darparu mynediad at gyfiawnder i bawb ac adeiladu sefydliadau effeithiol, atebol a chynhwysol ar bob lefel

Nod 17. Cryfhau'r dulliau gweithredu ac adfywio'r bartneriaeth fyd-eang ar gyfer datblygu cynaliadwy

Mae'r agenda hon i fod i gael ei gweithredu'n llawn erbyn 2030 ac fe'i gelwir hefyd yn *Agenda 2030 ar gyfer Datblygu Cynaliadwy*. Ei nod yw datrys problemau sy'n wynebu dynoliaeth drwy reoleiddio, addysg, a chydweithrediad rhyngwladol a rhyng-ffydd. Er bod llawer o'i amcanion yn dda, mae rhai o'i ddulliau a'i nodau yn ddrwg (cf. Genesis 3:5). Roedd yr

agenda hon, hefyd, yn gyson ag agenda'r diweddardd Pab Ffransis. *Canmoliaeth i chie* ncyclical. Gwnaeth y Pab Leo XIV ddatganiadau hefyd i gefnogi'r agenda 2030 hon.

Gellid galw'r "Agenda Gyffredinol Newydd" yn "Agenda Gatholig Newydd" gan fod y gair "catholig" yn golygu "cyffredinol". Galwodd y Pab Ffransis y mabwysiadu

o'r agenda hon "arwydd pwysig o obaith."

Fel dilyniant i gytundeb y Cenhedloedd Unedig, cynhaliwyd cyfarfod ym Mharis ym mis Rhagfyr 2015 (o'r enw swyddogol *21st Cynhadledd y Partïon i Gonfensiwn Fframwaith y Cenhedloedd Unedig ar Newid Hinsawdd* Canmolodd y Pab Ffransis y cytundeb rhyngwladol hwnnw hefyd a chynghorodd genhedloedd "i ddilyn y ffordd o'u blaenau'n ofalus, a chyda synnwyr o undod sy'n tyfu'n barhaus."

Cytunodd bron pob cenedl yn y byd i gytundebau Paris, a oedd â nodau amgylcheddol penodol ac ymrwymadau ariannol. (Yna llofnododd Arlywydd yr Unol Daleithiau Barack Obama ddogfen i ymrwymo'r Unol Daleithiau i hyn yn 2016, ond yn 2017, dywedodd Arlywydd yr Unol Daleithiau Donald Trump na fyddai'r Unol Daleithiau yn derbyn y cytundebau Paris y cytunwyd arnynt. Achosodd hyn ddicter rhyngwladol ac mae wedi helpu i ynysu'r Unol Daleithiau oddi wrth Ewrop a llawer o rannau eraill o'r byd.) Yn ddiweddarach, dywedodd y Pab Ffransis y byddai dynoliaeth "yn mynd i lawr" os na fydd yn gwneud ei newidiadau sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd.

Er nad oes neb eisiau anadlu aer llygredig, newynu, bod yn dlawd, bod mewn perygl, ac ati, a fydd ymdrechion dynol i gyflawni nodau agenda 2030 y Cenhedloedd Unedig a/neu gytundebau Paris yn datrys y problemau sy'n wynebu dynoliaeth?

Hanes Llwyddiant y Cenhedloedd Unedig

Ffurfiwyd a sefydlwyd y Cenhedloedd Unedig ar 24 Hydref 1945, ar ôl yr Ail Ryfel Byd, er mwyn atal gwrthdaro tebyg arall ac i geisio hyrwyddo

heddwch yn y byd. Ar adeg ei sefydlu, roedd gan y Cenhedloedd Unedig 51 o aelod-wladwriaethau; mae 193 bellach.

Mae cannoedd, os nad miloedd, o wrthdaro wedi bod ledled y byd ers ffurfio'r Cenhedloedd Unedig, ond nid ydym eto wedi cael yr hyn y gellid ei ddisgrifio fel y Trydydd Rhyfel Byd.

Mae rhai'n credu y bydd cydweithrediad rhyngwladol fel y mae'r Cenhedloedd Unedig yn honni ei hyrwyddo, ynghyd â'r math o agenda ryng-ffydd ac eciwmenaidd y mae'r Pab Leo XIV a llawer o arweinwyr crefyddol eraill yn ceisio'i hyrwyddo, yn dod â heddwch a ffyniant.

Fodd bynnag, nid yw hanes y Cenhedloedd Unedig o wneud hyn wedi bod yn dda. Yn ogystal â'r nifer o wrthdaro arfog ers ffurfio'r Cenhedloedd Unedig, mae miliynau lawer yn newynog, yn ffoaduriaid, a/neu'n dlawd iawn.

Ddegawdau yn ôl, aeth y Cenhedloedd Unedig ati i weithredu ei *Nodau Datblygu'r Mileniwm* Roedd ganddo wyth “nod datblygu,” ond ni lwyddodd hyn, hyd yn oed yn ôl y Cenhedloedd Unedig ei hun. Felly, yn 2015, mabwysiadwyd ei “17 Nod Datblygu Cynaliadwy” fel y'u gelwir. Mae rhai'n optimistaidd. Mae rhai'n ei ystyried yn ffantasi iwtopaidd.

O ran iwtopia, ar Fai 6, 2016, dywedodd y Pab Ffransis bryd hynny ei fod wedi breuddwydio am iwtopia Ewropeaidd ddynol y gallai ei eglwys helpu'r cyfandir hwnnw i'w gyflawni. Eto i gyd, bydd breuddwyd y Pab hwnnw'n troi allan i fod yn hunllef (cf. Datguddiad 18).

Efallai y bydd rhywfaint o gydweithrediad a llwyddiant, ond ...

Geiriadur Merriam Webster yn datgan bod iwtopia yn “lle dychmygol lle mae'r llywodraeth, y cyfreithiau a'r amodau cymdeithasol yn berffaith.” Mae'r Beibl yn dysgu na all dynoliaeth ddatrys ei phroblemau ar ei phen ei hun:

²³O Arglwydd, mi wn nad yw ffordd dyn ynddo'i hun; nid yw yn y dyn sy'n cerdded i gyfarwyddo ei gamre ei hun. (Jeremeia 10:23, NKJV drwyddo draw oni nodir yn wahanol)

Mae'r Beibl yn dysgu y bydd cydweithrediad rhyngwladol yn methu:

¹⁶Mae dinistr a thrueni yn eu ffyrdd;¹⁷A ffordd heddwch nid ydynt wedi'i hadnabod.¹⁸ ^{oed}Nid oes ofn Duw o flaen eu llygaid. (Rhufeiniaid 3:16-18)

Ac eto, mae llawer o fodau dynol yn gweithio tuag at eu barn nhw o gymdeithas iwtopaidd ac weithiau hyd yn oed yn ceisio cynnwys crefydd. Ond bron neb sy'n fodlon dilyn ffyrdd yr un gwir Dduw. Nid yw'n golygu na fydd unrhyw gynnydd tuag at unrhyw un o nodau'r Cenhedloedd Unedig na'r Fatican. Bydd rhai (ac mae llawer o'r nodau'n dda), yn ogystal â rhai rhwystrau.

Mewn gwirionedd, ac yn ôl pob tebyg ar ôl gwrthdaro enfawr, bydd math o gytundeb heddwch rhyngwladol yn cael ei gytuno a'i gadarnhau (Daniel 9:27). Pan fydd, bydd llawer yn tueddu i gredu'n anghywir y bydd dynoliaeth yn creu cymdeithas fwy heddychlon ac iwtopaidd.

Bydd llawer yn cael eu twyllo gan y fath 'gynnydd iwtopaidd' rhyngwladol (cf. Eseciel 13:10) yn ogystal â chan amryw arwyddion a rhyfeddodau (2 Thesalonïaidd 2:9-12). Ond mae'r Beibl yn dweud na fydd heddwch o'r fath yn para (Daniel 9:27; 11:31-44), er gwaethaf yr hyn y gall arweinwyr ei honni (1 Thesalonïaidd 5:3; Eiseia 59:8).

Mae'r syniad, ar wahân i Iesu (cf. Ioan 15:5; Mathew 24:21-22), y gall dynoliaeth ddod ag iwtopia yn yr 'oes ddrwg bresennol' hon yn efengyl ffug (Galatiaidd 1:3-10).

Os yw dynoliaeth yn unig yn gwbl analluog i wir wireddu iwtopia, a yw unrhyw fath o iwtopia yn bosibl?

Ie.

Bydd Teyrnas Dduw yn gwneud y blaned hon, ac yn ddiweddarach, yr holl dragwyddoldeb, yn llawer gwell.

2. Pa Efengyl a Bregethodd Iesu?

Mae'r Beibl yn dysgu y bydd cymdeithas iwtopaidd, o'r enw Teyrnas Dduw, yn disodli llywodraethau dynol (Daniel 2:44; Datguddiad 11:15; 19:1-21).

Pan ddechreuodd Iesu ei weinidogaeth gyhoeddus, dechreuodd drwy bregethu'r **efengyl Teyrnas Dduw** Dyma beth adroddodd Mark:

¹⁴Wedi i Ioan gael ei garcharu, daeth Iesu i Galilea, gan bregethu efengyl teyrnas Dduw,¹⁵a dweud, "Y mae'r amser wedi ei gyflawni, a theyrnas Dduw wedi dod yn agos. Edifarhewch, a chredwch yr efengyl" (Marc 1:14-15).

Daw'r term efengyl o'r gair Groeg a drawslythrennir fel *euangelion*, ac mae'n golygu "neges dda" neu "newyddion da." Yn y Testament Newydd, mae'r gair Saesneg "teyrnas," sy'n gysylltiedig â theyrnas Dduw, yn cael ei grybwyll tua 149 o weithiau yn yr NKJV a 151 yn y *Beibl Douay Rheims* Mae'n dod o'r gair Groeg wedi'i drawslythrennu fel *teyrnas* sy'n arwydd o reol neu deyrnas y frenhiniaeth.

Mae gan deyrnasoesedd dynol, yn ogystal â theyrnas Dduw, frenin (Datguddiad 17:14), maent yn cwmpasu ardal ddaearyddol (Datguddiad 11:15), mae ganddynt reolau (Eseia 2:3-4; 30:9), ac mae ganddynt ddeiliaid (Luc 13:29).

Dyma'r ddysgeidiaeth gyhoeddus gyntaf gan Iesu y mae Mathew yn ei chofnodi:

²³Ac aeth Iesu o amgylch holl Galilea, gan ddysgu yn eu synagogau, a phregethu efengyl y deyrnas (Mathew 4:23).

Mae Mathew hefyd yn cofnodi:

³⁵Yna aeth Iesu o amgylch yr holl ddinasoesedd a phentrefi, gan ddysgu yn eu synagogau a phregethu efengyl y deyrnas (Mathew 9:35).

Mae'r Testament Newydd yn dangos y bydd Iesu yn teyrnasu am byth:

³³A bydd yn teyrnasu dros dŷ Jacob am byth, ac ni fydd diwedd ar ei frenhiniaeth (Luc 1:33).

Mae Luc yn cofnodi mai pwrpas anfon Iesu oedd pregethu Teyrnas Dduw.Sylwch ar yr hyn a ddysgodd Iesu:

⁴³Dywedodd wrthynt, “Rhaid i mi bregethu teyrnas Dduw i’r dinasoedd eraill hefyd, oherwydd i’r diben hwn y’m hanfonwyd” (Luc 4:43).

Ydych chi erioed wedi clywed hynny'n cael ei bregethu? Ydych chi erioed wedi sylweddoli mai pwrpas Iesu dros gael ei anfon oedd pregethu Teyrnas Dduw?

Mae Luc hefyd yn cofnodi bod Iesu *gwnaeth* ewch a phregethwch Deyrnas Dduw:

¹⁰A phan ddychwelasant, adroddasant iddo yr holl bethau a wnaethent. Yna cymerodd hwynt, ac aeth o’r neilltu i le anghyfannedd yn perthyn i ddinas a elwir Bethsaida.¹¹Ond pan glywodd y tyrfaoedd hyn, fe’i dilynasant ef; ac fe’u derbyniodd, a llefarodd wrthynt am deyrnas Dduw (Luc 9:10-11).

Dysgodd Iesu y dylai Teyrnas Dduw fod yn flaenoriaeth i'r rhai a fyddai'n ei ddilyn:

³³Ond ceisiwch yn gyntaf deyrnas Dduw a'i gyfiawnder ef (Mathew 6:33).

³¹Ond ceisiwch deyrnas Dduw, a rhoddir yr holl bethau hyn yn ychwaneg i chwi.³²Peidiwch ag ofni, braidd bach, oherwydd bod eich Tad yn falch o roi'r deyrnas i chwi (Luc 12:31-32).

Mae Cristnogion i GEISIO Teyrnas Dduw YN GYNTAF. Maent yn gwneud hyn drwy wneud hyn yn flaenoriaeth iddynt drwy fyw fel y byddai Crist yn dymuno iddynt fyw ac edrych ymlaen at Ei ddychweliad a'i deyrnas. Eto i gyd, nid yn unig nad yw'r rhan fwyaf sy'n cyffesu Crist yn ceisio Teyrnas Dduw yn gyntaf, nid ydynt hyd yn oed yn gwybod beth ydyw. Mae llawer hefyd yn credu'n anghywir mai bod yn rhan o wleidyddiaeth y byd yw'r hyn

y mae Duw yn ei ddisgwyl gan Gristnogion. Drwy beidio â deall teyrnas Dduw, nid ydynt yn...

byw nawr fel y dylent neu ddeall pam mae dynoliaeth mor ddiffygiol.

Sylwch hefyd y rhoddir y deyrnas i braidd bach (cf. Rhufeiniaid 11:5). Mae'n cymryd gostyngeiddrwydd i fod yn barod i fod yn rhan o'r praid bach go iawn.

Nid yw Teyrnas Dduw wedi'i sefydlu ar y Ddaear eto

Dysgodd Iesu y dylai Ei ddilynwyr weddio am i'r deyrnas ddod, felly nid ydynt eisoes yn ei meddu:

⁹Ein Tad yn y nefoedd, sancteiddier dy enw. 10 Deled dy deyrnas. Gwneler dy ewyllys (Mathew 6:9-10).

Anfonodd Iesu ei ddisgyblion allan i bregethu Teyrnas Dduw:

¹Yna galwodd ei ddeuddeg disgybl ynghyd a rhoi iddynt nerth ac awdurdod dros yr holl gythreuliaid, ac i iacháu clefydau.²Anfonodd hwy i bregethu teyrnas Dduw (Luc 9:1-2).

Dysgodd Iesu nad Ei bresenoldeb yn unig oedd y deyrnas, gan nad oedd y deyrnas wedi'i sefydlu ar y Ddaear bryd hynny a dyna pam na fwriodd allan gythreuliaid yn Ei enw bryd hynny:

^{28 oed}Ond os trwy Ysbryd Duw yr wyf fi'n bwrw allan gythreuliaid, yn wir y mae teyrnas Dduw wedi dod atoch (Mathew 12:28).

Mae'r deyrnas wirioneddol yn y dyfodol—nid nawr fel mae Marc yn ei ddangos:

⁴⁷Ac os yw dy lygad yn dy achosi i bechu, tynna ef allan. Mae'n well iti fynd i mewn i deyrnas Dduw ag un llygad, na chael dy daflu, a chael dy ladd, â dau lygad ... (Marc 9:47).

²³Edrychodd Iesu o'i gwmpas a dweud wrth ei ddisgyblion, "Mor anodd yw i'r rhai sydd â chyfoeth fynd i mewn i deyrnas Dduw!"²⁴A synnwyd y disgyblion at ei eiriau ef. Ond atebodd Iesu eto a dweud

wrthynt, “Blant, mor anodd yw i’r rhai sy’n ymddiried mewn cyfoeth fynd i mewn i deyrnas Dduw!²⁵Mae’n haws i gamel fynd trwy lygad nodwydd nag i rywun cyfoethog fynd i mewn i deyrnas Dduw” (Marc 10:23-25).

²⁵Yn wir, rwy'n dweud wrthyhych, nid yfaf mwyach o ffrwyth y winwydden hyd y dydd hwnnw pan yfaf ef yn newydd yn nheyrnas Dduw” (Marc 14:25).

⁴³Daeth Joseff o Arimathea, aelod amlwg o’r cyngor, a oedd ei hun yn disgwyl teyrnas Dduw, ac a gymerodd galon ... (Marc 15:43).

Dysgodd Iesu nad yw'r deyrnas yn rhan o'r byd presennol hwn bellach:

³⁶Atebodd Iesu, “Nid yw fy nheyrnas i o’r byd hwn. Pe bai fy nheyrnas i o’r byd hwn, byddai fy ngweision yn ymladd, rhag i mi gael fy rhoi i’r Iddewon; ond yn awr nid yw fy nheyrnas i o’r byd hwn” (Ioan 18:36).

Dysgodd Iesu y byddai'r deyrnas yn dod ar ôl iddo ddychwelyd fel ei Brenin:

³¹“Pan ddaw Mab y Dyn yn ei ogoniant, a’r holl angylion sanctaidd gydag ef, yna bydd yn eistedd ar orsedd ei ogoniant.³²Bydd yr holl genhedloedd yn cael eu casglu ger ei fron ef, a bydd ef yn eu gwahanu oddi wrth ei gilydd, fel y mae bugail yn gwahanu ei ddefaid oddi wrth y geifr.³³A bydd yn gosod y defaid ar ei law dde, a'r geifr ar ei law aswy.³⁴Yna bydd y Brenin yn dweud wrth y rhai ar ei ddeheulaw, ‘Dewch, chwi fendigedigion fy Nhad, etifeddwch y deyrnas a baratowyd i chwi o seiliad y byd’ (Mathew 25:31-34).

Gan nad yw Teyrnas Dduw yma, ni welwn iwtopia go iawn nes iddi gael ei sefydlu. Gan nad yw'r rhan fwyaf yn deall teyrnas Dduw, maent yn methu â deall sut mae Ei lywodraeth gariadus yn gweithio.

Ni ddaw Teyrnas Dduw “nes i gyflawnder y Cenhedloedd ddod i mewn” (Rhufeiniaid 11:25)—ac nid yw hynny wedi digwydd eto.

Sut beth oedd y deyrnas, yn ôl Iesu?

Rhoddodd Iesu rai esboniadau o sut beth yw Teyrnas Dduw:

²⁶A dywedodd, “Mae teyrnas Dduw fel pe bai dyn yn gwasgaru had ar y ddaear,²⁷a dylai gysgu yn y nos a chodi yn y dydd, a dylai'r had egino a thyfu, ni wŷyr ef ei hun sut.”²⁸^{oed}Oherwydd y mae'r ddaear yn rhoi cnydau ohoni ei hun: yn gyntaf y llafn, yna'r pen, ac yna'r ŷd llawn yn y pen.²⁹Ond pan fydd y ŷd yn aeddfedu, ar unwaith y mae'n rhoi'r cryman i mewn, oherwydd bod y cynhaeaf wedi dod” (Marc 4:26-29).

¹⁸ ^{oed}Yna dywedodd, “Sut beth yw teyrnas Dduw? Ac i beth y cymharaf hi?”¹⁹Mae fel had mwstard, a gymerodd dyn a'i roi yn ei ardd; ac fe dyfodd a daeth yn goeden fawr, ac adar yr awyr yn nythu yn ei changhennau.”²⁰A dywedodd eto, “I beth y cyffelybaf deyrnas Dduw?”²¹Mae fel lefain, a gymerodd gwraig a'i guddio mewn tri mesur o flawd nes ei lefeinnu i gyd” (Luc 13:18-21).

Mae'r damhegion hyn yn awgrymu, ar y dechrau, fod Teyrnas Dduw yn eithaf bach, ond y bydd yn dod yn fawr—yn y pen draw bydd dros fydysawd anfeidrol.

Cofnododd Luc hefyd:

²⁹Byddan nhw'n dod o'r dwyrain a'r gorllewin, o'r gogledd a'r de, ac yn eistedd i lawr yn nheyrnas Dduw (Luc 13:29).

Felly, bydd gan Deyrnas Dduw bobl o bob cwr o'r byd. Ni fydd yn gyfyngedig i'r rhai sydd â llinach Israelaidd neu grwpiau ethnig penodol. Bydd pobl, o bob cwr, yn eistedd i lawr yn y deyrnas hon.

Luc 17 a'r Deyrnas

Mae Luc 17:20-21 yn drysu rhai. Ond cyn cyrraedd hynny, sylwer y bydd pobl mewn gwirionedd yn bwyta yn Nheyrnas Dduw:

¹⁵“Gwyn ei fyd yr hwn a fwyta fara yn nheyrnas Dduw!” (Luc 14:15).

Gan y bydd pobl (yn y dyfodol) yn bwyta yn Nheyrnas Dduw, nid dim ond rhywbeth sydd wedi'i neilltuo yn eu calonnau nawr ydyw, er gwaethaf camgyfieithiadau/camddealltwriaethau o Luc 17:21 sy'n awgrymu fel arall.

Efallai y bydd cyfieithiad Moffatt o Luc 17:20-21 o gymorth i rai ddeall:

²⁰A phan ofynnodd y Phariseaid iddo pryd y deuai teyrnas Dduw, atebodd hwy a dweud, "Nid yw teyrnas Dduw yn dod gydag arsylw;²¹Ni ddywedant chwaith, 'Wele, mae yma!' neu, 'Wele, mae yno!' Oherwydd wele, mae teyrnas Dduw yn sefyll yn eich mysg." (Luc 17:20-21, AFV; gweler hefyd gyfieithiadau NASB ac ESV)

Sylwch fod Iesu yn siarad â'r Phariseaid heb eu troi at Dduw, y rhai cnawdol, a'r rhai rhagrithiol. "Atebodd Iesu hwy," — y Phariseaid a ofynnodd y cwestiwn i Iesu. Gwrthodasant Ei adnabod.

Oedden nhw yn yr EGLWYS? Na!

Nid oedd Iesu chwaith yn sôn am eglwys a fyddai'n cael ei sefydlu'n fuan. Nid oedd chwaith yn sôn am deimladau yn y meddwl na'r galon.

Roedd Iesu yn sôn am Ei DEYRNASIAD! Nid oedd y Phariseaid yn gofyn iddo am eglwys. Nid oeddent yn gwybod dim am unrhyw eglwys yn y Testament Newydd a fyddai'n cael ei sefydlu'n fuan. Nid oeddent yn gofyn am fath o deimlad tlws.

Os yw rhywun yn meddwl mai Teyrnas Dduw yw'r EGLWYS — a bod Teyrnas Dduw "o fewn" y Phariseaid — a oedd YR EGLWYS o fewn y Phariseaid? Yn amlwg ddim!

Mae casgliad o'r fath braidd yn chwerthinllyd, onid yw? Er bod rhai cyfieithiadau Protestannaidd yn cyfieithu rhan o Luc 17:21 fel "mae Teyrnas Dduw "o'ch mewn" (NKJV/KJV), hyd yn oed y Catholig Rhufeinig *Beibl Newydd Jerusalem* yn cyfieithu hynny'n gywir fel "mae teyrnas Dduw yn eich plith."

Iesu oedd yr un ymhlith, yng nghanol, y Phariseaid—Roedd i ddod yn Frenin y Deyrnas honno. Nawr, roedd y Phariseaid yn meddwl eu bod yn edrych ymlaen at Deyrnas Dduw. Ond roedden nhw'n ei gamddeall. Esboniodd

Iesu na fyddai'n Deyrnas leol, neu gyfyngedig i'r Iddewon yn unig, fel yr oeddent yn ymddangos i feddwl (nac yn eglwys fel mae rhai'n credu nawr). Ni fyddai Teyrnas Dduw yn un o lawer o deyrnasoedd dynol a gweladwy y gallai pobl eu nodi neu eu gweld, a dweud, "Dyma fe, yma" neu "dyna'r Deyrnas, draw acw."

Ganwyd Iesu Ei Hun i fod yn FRENIN y Deyrnas honno, fel y dywedodd yn blaen wrth Pilat (Ioan 18:36-37). Deallwch fod y Beibl yn aml yn defnyddio'r termau "brenin" a "theyrnas" yn gyfnewidiol (e.e. Daniel 7:17-18,23). Roedd BRENIN Teyrnas Dduw yn y dyfodol, bryd hynny ac yno, yn sefyll wrth ymyl y Phariseaid. Ond ni fyddent yn ei gydnabod fel eu brenin (Ioan 19:21). Pan fydd yn dychwelyd, bydd y byd yn ei wrthod (Datguddiad 19:19).

Aeth Iesu ymlaen, yn yr adnodau canlynol yn Luc 17, i ddisgrifio Ei ail ddyfodiad, pan fydd Teyrnas Dduw yn rheoli'r HOLL DDAEAR (gan ddefnyddio cyfieithiad Moffatt):

²²Dywedodd wrth ei ddisgyblion, "Fe ddaw dyddiau pan fyddwch chi'n hiraethu ac yn hiraethu'n ofer am gael hyd yn oed un diwrnod o eiddo Mab y dyn.²³Bydd dynion yn dweud, 'Edrychwch, dyma fe!' 'Edrychwch, dyna fe!' ond peidiwch â mynd allan na rhedeg ar eu hôl,²⁴oherwydd fel mellt yn fflachio o un ochr i'r awyr i'r llall, felly y bydd Mab y dyn yn ei ddydd ei hun.²⁵Ond rhaid iddo yn gyntaf ddioddef dioddefaint mawr a chael ei wrthod gan y genhedlaeth bresennol. (Luc 17:22-25, Moffatt)

Cyfeiriodd Iesu at fellt yn fflachio, yn union fel yn Mathew 24:27-31, gan ddisgrifio Ei ail ddyfodiad i DEYRNASU'r byd i gyd. Nid yw Iesu yn dweud na fydd Ei bobl yn gallu Ei weld pan ddychwel—byddant (cf. Actau 1:11).

Eto i gyd, ni fydd y rhan fwyaf o bobl yn ei adnabod fel eu BRENIN (Datguddiad 11:15) a byddant yn ymladd yn ei erbyn (Datguddiad 19:19)! Bydd llawer yn meddwl bod Iesu yn cynrychioli'r Gwrthgrist. Nid oedd Iesu yn dweud bod Teyrnas Dduw o fewn y Phariseaid hynny—dywedodd wrthynt mewn man arall na fyddent yn y Deyrnas oherwydd eu rhagrith (Mathew 23:13-14). Nid oedd Iesu chwaith yn dweud y byddai'r Eglwys yn Deyrnas.

Mae Teyrnas Dduw yn rhywbeth y bydd bodau dynol yn gallu MYND I MEWN iddi ryw ddydd — fel yn atgyfodiad y cyfiawn! Eto i gyd, nid yw hyd yn oed Abraham a'r patriarchiaid eraill yno eto (cf. Hebreaid 11:13-40).

Roedd y disgyblion yn gwybod nad oedd Teyrnas Dduw ynddyn nhw'n bersonol bryd hynny, a bod yn rhaid iddi ymddangos fel y mae'r canlynol, a ddaeth ar ôl Luc 17:21, yn ei ddangos:

¹¹Wrth iddynt glywed y pethau hyn, dywedodd ddameg arall, oherwydd ei fod yn agos i Jerwsalem, ac oherwydd eu bod yn tybio y byddai teyrnas Dduw yn ymddangos ar unwaith (Luc 19:11).

Roedd y Deyrnas yn amlwg yn y dyfodol

Sut allwch chi ddweud a yw'r Deyrnas yn agos? Fel rhan o ateb y cwestiwn hwnnw, rhestrodd Iesu ddigwyddiadau proffwydol (Luc 21:8-28) ac yna dysgodd:

²⁹Edrychwch ar y goeden ffigys, a'r holl goed.³⁰Pan fyddant eisoes yn blaguro, rydych chi'n gweld ac yn gwybod dros och eich hunain fod yr haf yn agos.³¹Felly chi hefyd, **pan welwch y pethau hyn yn digwydd, gwyddoch fod teyrnas Dduw yn agos** (Luc 21:29-31).

Roedd Iesu eisiau i'w bobl ddilyn digwyddiadau proffwydol er mwyn gwybod pryd y byddai'r Deyrnas yn dod. Dywedodd Iesu mewn mannau eraill wrth ei bobl am wyllo a rhoi sylw i ddigwyddiadau proffwydol (Luc 21:36; Marc 13:33-37). Er gwaethaf geiriau Iesu, mae llawer yn diystyru gwyllo digwyddiadau byd-eang sy'n gysylltiedig â phroffwydol.

Yn Luc 22 a 23, dangosodd Iesu eto fod Teyrnas Dduw yn rhywbeth a fyddai'n cael ei chyflawni yn y dyfodol pan ddysgodd:

¹⁵“Gyda dyhead brwd yr wyf wedi dymuno bwyta'r Pasg hwn gyda chwi cyn i mi ddiodeff;¹⁶ oherwydd rwy'n dweud wrthy, na fwytaaf ohono mwyach nes iddo gael ei gyflawni yn nheyrnas Dduw.”¹⁷Yna cymerodd y cwpan, a diolchodd, a dywedodd, “Cymerwch hwn a rhannwch ef rhyngoch eich hunain;¹⁸ ^{oed} oherwydd rwy'n dweud wrthy, nid yfaf o ffrwyth y winwydden nes i deyrnas Dduw ddod” (Luc 22:15-18).

³⁹Ond roedd un o'r drwgweithredwyr hynny a groeshoeliwyd gydag ef yn ei gablu, ac yn dweud, "Os ti yw'r Meseia, achub dy hun ac achub ninnau hefyd."⁴⁰A'i gyfaill a'i ceryddodd, ac a ddywedodd wrtho, Onid wyt ti hyd yn oed yn ofni Duw? Oherwydd yr wyt tithau hefyd dan gondemniad gydag ef.⁴¹Ac mae gennym ni hawl i wneud hynny, oherwydd ein bod ni'n deilwng, oherwydd rydyn ni'n cael ein talu yn ôl yr hyn a wnaethom, ond nid oes dim drwg wedi'i wneud gan yr un hwn."⁴²A dywedodd wrth Iesu, "Fy Arglwydd, cofia fi pan ddelych i'th deyrnas."⁴³Ond dywedodd Iesu wrtho, "Amen, rwy'n dweud wrthyt y byddi gyda mi heddiw ym Mharadwys." (Luc 23:39-43, Aramaeg mewn Saesneg Plaen)

Ni ddaeth Teyrnas Dduw cyn gynted ag y cafodd Iesu ei ladd chwaith, fel y mae Marc a Luc yn ei ddangos inni:

⁴³Daeth Joseff o Arimathea, aelod amlwg o'r cyngor, a oedd ei hun yn disgwyl teyrnas Dduw, ac a gymerodd galon ... (Marc 15:43).

⁵¹Roedd o Arimathea, dinas yn yr Iddewon, ac roedd yn disgwyl teyrnas Dduw yntau (Luc 23:51).

Ar ôl yr atgyfodiad (1 Corinithiaid 15:50-55) y bydd Cristnogion yn cael eu geni eto i fynd i mewn i Deyrnas Dduw, fel y mae Ioan yn ei gofnodi:

³Atebodd Iesu ef, "Yn wir, yn wir, rwy'n dweud wrthyt, oni bai bod rhywun yn cael ei eni o'r newydd, ni all weld teyrnas Dduw."⁴Dywedodd Nicodemus wrtho, "Sut y gall dyn gael ei eni pan mae'n hen? A all ef fynd i mewn i groth ei fam yr ail dro a chael ei eni?"⁵Atebodd Iesu, "Yn wir, yn wir, rwy'n dweud wrthyt, oni bai bod rhywun yn cael ei eni o ddŵr ac o'r Ysbryd, ni all fynd i mewn i deyrnas Dduw (Ioan 3:3-5).

Dim ond pobl Dduw fydd yn gweld Teyrnas Dduw ôl-filenyddol eithaf.

Nawr, deallwch ymhellach, ar ôl i Iesu gael ei atgyfodi, iddo ddysgu eto am Deyrnas Dduw:

³Hefyd, ar ôl ei ddioddefaint, cyflwynodd ei Hun yn fyw trwy lawer o brawfau anffaeledig, gan gael ei weld ganddynt am ddeugain

diwrnod a llefaru am y pethau a berthynai i deyrnas Dduw (Actau 1:3).

Roedd y bregethau cyntaf a'r olaf a roddodd Iesu yn ymwneud â Theyrnas Dduw! Daeth Iesu fel y negesydd i ddysgu am y Deyrnas honno.

Gofynnodd Iesu hefyd i'r Apostol Ioan ysgrifennu am Deyrnas Dduw filflwyddol a fyddai ar y ddaear. Sylwch ar yr hyn a ofynnodd i Ioan ei ysgrifennu:

⁴Gwelais eneidiau'r rhai a ddienyddiwyd am eu tystiolaeth i Iesu ac am air Duw, y rhai nad oeddent wedi addoli'r bwystfil na'i ddelw, ac nad oeddent wedi derbyn ei farc ar eu talcennau na'u dwylo. A buont fyw a theyrnasu gyda Christ am fil o flynyddoedd (Datguddiad 20:4).

Dysgodd Cristnogion cynnar y byddai Teyrnas Dduw filflwyddol ar y ddaear ac yn disodli llywodraethau'r byd fel mae'r Beibl yn ei ddysgu (cf. Datguddiad 5:10, 11:15).

Pam, os yw Teyrnas Dduw mor bwysig, nad yw'r rhan fwyaf wedi clywed llawer amdani?

Yn rhannol oherwydd bod Iesu wedi ei alw'n ddirgelwch:

¹¹A dywedodd wrthynt, "I chwi y rhoddwyd gwybod dirgelwch teyrnas Dduw; ond i'r rhai sydd oddi allan y daw pob peth mewn damhegion" (Marc 4:11).

Hyd yn oed heddiw mae gwir Deyrnas Dduw yn ddirgelwch i'r rhan fwyaf fel y mae llawer o gynllun Duw (gweler hefyd ein llyfr am ddim, ar-lein yn www.ccog.org gyda'r teitl: [DIRGELWCH CYNLLUN DUW Pam y Creodd Duw Unrhyw Beth? Pam y gwnaeth Duw chi?](#)).

Ystyriwch hefyd fod Iesu wedi dweud y bydd diwedd (yr oes) yn dod (yn fuan) AR ÔL i efengyl y deyrnas gael ei phregethu yn yr holl fyd fel TYSTIOLAETH:

¹⁴A bydd efengyl y deyrnas hon yn cael ei phregethu yn yr holl fyd yn dystiolaeth i'r holl genhedloedd, ac yna daw'r diwedd (Mathew 24:14).

Mae cyhoeddi efengyl Teyrnas Dduw yn bwysig ac mae i'w gyflawni**yn yr amseroedd diwedd hyn**Mae'n "neges dda" gan ei bod yn cynnig gobaith gwirioneddol i broblemau dynoliaeth, er gwaethaf yr hyn y gallai arweinwyr gwleidyddol ei ddysgu.

Os ystyriwch eiriau Iesu, dylai fod yn amlwg y dylai'r eglwys Gristnogol wir fod yn cyhoeddi efengyl y deyrnas nawr. Dylai hyn fod yn flaenoriaeth uchel i'r Eglwys.Ac er mwyn gwneud hyn yn iawn, dylid defnyddio sawl iaith. Dyma beth yw'r *Yn parhau* Mae Eglwys Dduw yn ymdrechu i wneud hynny. A dyna pam y mae'r llyfryn hwn wedi'i gyfieithu i nifer o ieithoedd.

Dysgodd Iesu na fyddai'r rhan fwyaf yn derbyn Ei ffordd:

¹³“Ewch i mewn trwy'r porth cul; oherwydd llydan yw'r porth a llydan yw'r ffordd sy'n arwain i ddinistr, a llawer yw'r rhai sy'n mynd i mewn trwyddo.¹⁴Oherwydd cul yw'r porth a cham yw'r ffordd sy'n arwain i'r bywyd, ac ychydig yw'r rhai sy'n ei chael hi. (Mathew 7:13-14)

Mae efengyl Teyrnas Dduw yn arwain at fywyd!

Efallai y byddai o ddiddordeb nodi, er bod y rhan fwyaf o Gristnogion proffesiadol yn ymddangos yn anymwybodol o'r syniad bod pwyslais Crist ar bregethu efengyl Teyrnas Dduw, mae diwinyddion a haneswyr seciwlar yn aml wedi deall mai dyma beth mae'r Beibl yn ei ddysgu mewn gwirionedd.

Ac eto, roedd Iesu Ei Hun yn disgwyl i'w ddisgyblion ddysgu efengyl Teyrnas Dduw (Luc 9:2,60). Gan y bydd teyrnas y dyfodol yn seiliedig ar gyfreithiau Duw, bydd yn dod â heddwch a ffyniant—ac mae ufuddhau i'r cyfreithiau hynny yn yr oes hon yn arwain at heddwch gwirioneddol (Salm 119:165,172; Effesiaid 2:15).

Ac roedd y newyddion da hwn am y deyrnas yn hysbys yn ysgrhythrau'r Hen Destament.

3. A oedd y Deyrnas yn hysbys yn yr Hen Destament?

Roedd pregeth gyntaf ac olaf Iesu a gofnodwyd yn cynnwys cyhoeddi efengyl Teyrnas Dduw (Marc 1:14-15; Actau 1:3).

Dylai Iddewon amser Iesu fod wedi gwybod rhywbeth am deyrnas Dduw gan ei bod wedi'i chrybwyll yn eu hysgrythurau, yr ydym bellach yn eu galw'n Hen Destament.

Addysgodd Daniel am y Deyrnas

Ysgrifennodd y proffwyd Daniel:

⁴⁰A bydd y bedwaredd frenhiniaeth mor gryf â haearn, gan fod haearn yn dryllio ac yn dryllio popeth; ac fel haearn sy'n malu, bydd y frenhiniaeth honno'n dryllio ac yn malu'r holl rai eraill.⁴¹Gan i ti weld y traed a'r bysedd traed, yn rhannol o glai crochenydd ac yn rhannol o haearn, bydd y deyrnas yn cael ei rhannu; eto bydd cryfder yr haearn ynddi, yn union fel y gwelaist ti'r haearn wedi'i gymysgu â chlai ceramig.⁴²Ac fel yr oedd bysedd y traed yn rhannol o haearn ac yn rhannol o glai, felly bydd y deyrnas yn rhannol gryf ac yn rhannol fregus.⁴³Fel y gwelaist haearn wedi'i gymysgu â chlai ceramig, byddant yn cymysgu â had dynion; ond ni fyddant yn glynu wrth ei gilydd, yn union fel nad yw haearn yn cymysgu â chlai.⁴⁴Ac yn nyddiau'r brenhinoedd hyn bydd Duw'r nefoedd yn sefydlu brenhiniaeth na ddinistrir byth; ac ni adawir y frenhiniaeth i bobl eraill; bydd yn dryllio ac yn difa'r holl deyrnasoedd hyn, a bydd yn sefyll am byth (Daniel 2:40-44).

¹⁸^{oed}Ond bydd saint y Goruchaf yn derbyn y frenhiniaeth, ac yn meddiannu'r frenhiniaeth am byth, hyd yn oed byth bythoedd.' (Daniel 7:18).

²¹“Roeddwn i'n gwylio; ac roedd yr un corn yn rhyfela yn erbyn y saint, ac yn eu gorchfygu,²²nes i'r Hen Ddydd ddod, a barn gael ei gwneud o blaid saint y Goruchaf, a daeth yr amser i'r saint feddiannu'r frenhiniaeth. (Daniel 7:21-22)

Gan Daniel, dysgwn y daw'r amser pan fydd Teyrnas Dduw yn dinistrio teyrnasoedd y byd hwn ac yn para am byth. Dysgwn hefyd y bydd gan y saint eu rhan yn derbyn y deyrnas hon.

Mae llawer o rannau o broffwydoliaethau Daniel ar gyfer ein hamser ni yn yr 21ain ganrif.stganrif.

Sylwch ar rai darnau o'r Testament Newydd:

¹²“Y deg corn a welaist ti yw deg brenin nad ydynt wedi derbyn teyrnas eto, ond maent yn derbyn awdurdod am un awr fel brenhinoedd gyda’r bwystfil.¹³Y mae’r rhain o un meddwl, a byddant yn rhoi eu nerth a’u hawdurdod i’r bwystfil.¹⁴Bydd y rhain yn rhyfela yn erbyn yr Oen, a bydd yr Oen yn eu gorchfygu, oherwydd ef yw Arglwydd yr arglwyddi a Brenin y brenhinoedd; a’r rhai sydd gydag ef yw’r rhai a alwyd, a’r rhai a etholwyd, a’r rhai ffyddlon.” (Datguddiad 17:12-14)

Felly, gwelwn yn yr Hen Destament a’r Testament Newydd y cysyniad y bydd teyrnas ddaearol amser diwedd gyda deg rhan a bod Duw yn ei dinistrio ac yn sefydlu Ei deyrnas.

Dysgodd Eseia am y Deyrnas

Ysbrydolodd Duw Eseia i ysgrifennu am ran gyntaf Teyrnas Dduw, y deyrnasiad mil o flynyddoedd a elwir yn y mileniwm, fel hyn:

¹Fe ddaw gwialen allan o fonyn Jesse, a changen yn tyfu o’i wreiddiau.²Bydd Ysbryd yr Arglwydd yn gorffwys arno, Ysbryd doethineb a dealltwriaeth, Ysbryd cyngor a nerth, Ysbryd gwybodaeth ac ofn yr Arglwydd.

³Ei hyfrydwch yw ofn yr Arglwydd, ac ni fydd yn barnu wrth olwg ei lygaid, ac ni fydd yn penderfynu wrth glyw ei glustiau;⁴Ond â chyfiawnder y bydd yn barnu’r tlodion, ac yn penderfynu’n deg

dros y rhai gostyngedig y ddaear; bydd yn taro’r ddaear â gwialen ei enau, ac ag anadl ei wefusau bydd yn lladd y drygionus.⁵Cyfiawnder fydd gwregys ei lwynau, a ffyddlondeb fydd gwregys ei ganol.

⁶“Bydd y blaid hefyd yn trigo gyda’r oen, a’r llewpard yn gorwedd gyda’r gafr ifanc, y llo, y llew ifanc a’r anifeiliaid pasgedig gyda’i gilydd; a bydd plentyn bach yn eu harwain.”⁷Bydd y fuwch a’r arth yn pori; bydd eu rhai bach yn gorwedd gyda’i gilydd; a bydd y llew yn bwyta gwellt fel yr ych.⁸Bydd y plentyn sy’n bwydo ar y fron yn

chwarae wrth dwll y cobra, a'r plentyn sydd wedi'i ddiddynfynu yn rhoi ei law yn ffau'r neidr wiber.⁹Ni wnânt niwed na dinistr yn fy holl fynydd sanctaidd, oherwydd bydd y ddaear yn llawn gwybodaeth yr Arglwydd fel y mae'r dyfroedd yn gorchuddio'r môr.

¹⁰“Ac yn y dydd hwnnw bydd Gwreiddyn Jesse, a saif fel baner i'r bobl; oherwydd bydd y Cenhedloedd yn ei geisio, a bydd ei orffwysfa yn ogoneddus.” (Eseia 11:1-10)

Y rheswm pam y cyfeiriais at hyn fel rhan gyntaf neu gam cyntaf Teyrnas Dduw, yw mai dyma gyfnod lle bydd yn gorfforol (cyn yr amser pan ddaw'r ddinas sanctaidd, Jerwsalem Newydd, i lawr o'r nefoedd, Datguddiad 21) a bydd yn para mil o flynyddoedd. Cadarnhaodd Eseia agwedd gorfforol y cam hwn pan barhaodd gyda:

¹¹Y dydd hwnnw y bydd yr ARGLWYDD yn estyn ei law eto am yr ail dro, i adfer gweddill ei bobl, o Asyria ac Eifft, o Pathros a Cus, o Elam a Sinar, o Hamath ac ynysoedd y môr.

¹²Fe gododd faner i'r cenhedloedd, a bydd yn casglu alltudion Israel, ac yn casglu gwasgaredigion Jwda o bedwar cwr y ddaear.¹³Hefyd bydd cenfigen Effraim yn diflannu, a gwrthwynebwyr Jwda yn cael eu torri ymaith; ni fydd Effraim yn cenfigennu Jwda, ac ni fydd Jwda yn aflonyddu ar Effraim.¹⁴Ond fe hedfanant i lawr ar ysgwydd y Philistiaid tua'r gorllewin; gyda'i gilydd byddant yn ysbeilio pobl y Dwyrain; byddant yn gosod eu llaw ar Edom a Moab; a bydd pobl Ammon yn ufuddhau iddynt.¹⁵Bydd yr Arglwydd yn dinistrio tafod Môr yr Aifft yn llwyr; â'i wynt nerthol bydd yn ysgwyd ei dwrn dros yr afon, ac yn ei tharo yn saith nant, ac yn gwneud i ddynion groesi â syched.¹⁶Bydd priffordd i weddill ei bobl, a adawir o Asyria, fel yr oedd i Israel yn y dydd y daeth i fyny o wlad yr Aifft. (Eseia 11:11-16)

Ysbrydolwyd Eseia hefyd i ysgrifennu:

²Yn y dyddiau diwethaf y bydd mynydd tŷ'r Arglwydd wedi'i sefydlu ar ben y mynyddoedd, a'i ddyrchafu uwchlaw'r brynau; a'r holl

genhedloedd ato y llifant.³Bydd llawer o bobl yn dod ac yn dweud, “Dewch, ac awn i fyny i fynydd yr Arglwydd, i dŷ Duw Jacob; bydd yn dysgu ei ffyrdd inni, a byddwn yn cerdded yn ei lwybrau.” **Oherwydd o Seion y bydd y gyfraith yn mynd allan, A gair yr Arglwydd o Jerwsalem.**⁴Bydd yn barnu rhwng y cenedloedd, ac yn ceryddu llawer o bobloedd; byddant yn curo eu cleddyfau yn sychau, a'u gwaywffyn yn fachau tocio; **Ni chodir cenedl yn erbyn cenedl, ac ni ddysgant ryfel mwyach....**¹¹Gostyngir golwg uchel dyn, plygir balchder dynion, a'r Arglwydd yn unig a ddyrchefir yn y dydd hwnnw. (Eseia 2:2-4,11)

Felly, bydd yn gyfnod iwtopaidd o heddwch ar y ddaear. Yn y pen draw, bydd hyn yn para am byth, gyda Iesu yn teyrnasu. Yn seiliedig ar amrywiol ysgrythurau (Salm 90:4; 92:1; Eseia 2:11; Hosea 6:2), mae'r Talmwd Iddewig yn dysgu bod hyn yn para 1,000 o flynyddoedd (Talmwd Babilonaidd: Tractate Sanhedrin Folio 97a).

Ysbrydolwyd Eseia i ysgrifennu'r canlynol hefyd:

⁶Oherwydd i ni y ganwyd Plentyn, i ni y rhoddwyd Mab; a bydd y llywodraeth ar ei ysgwydd. A gelwir ei enw yn Rhyfeddol, Cynghorydd, Duw Cadarn, Tad Tragwyddol, Tywysog Heddwch.⁷Ni fydd diwedd ar gynnydd ei lywodraeth a'i heddwch, ar orsedd Dafydd a thros ei frenhiniaeth, i'w threfnu a'i sefydlu â barn a chyfiawnder o'r amser hwnnw ymlaen, hyd yn oed am byth. Sêl ARGLWYDD y Lluoedd a wna hyn. (Eseia 9:6-7)

Sylwch fod Eseia wedi dweud y byddai Iesu yn dod ac yn sefydlu teyrnas gyda llywodraeth. Er bod llawer sy'n proffesu Crist yn dyfynnu'r darn hwn, yn enwedig ym mis Rhagfyr bob blwyddyn, maent yn tueddu i anwybyddu ei fod yn proffwydo mwy na'r ffaith y byddai Iesu yn cael ei eni. Mae'r Beibl yn dangos bod gan Deyrnas Dduw lywodraeth gyda chyfreithiau dros bynciau, ac y bydd Iesu yn frenin arni. Proffwydodd Eseia, Daniel, ac eraill hynny.

Cyfreithiau Duw yw ffordd cariad (Mathew 22:37-40; Ioan 15:10) a bydd Teyrnas Dduw yn cael ei rheoli yn seiliedig ar y cyfreithiau hynny. Felly bydd

Teyrnas Dduw, waeth faint o bobl yn y byd sy'n ei gweld, yn seiliedig ar gariad.

Salmau a Mwy

Nid Daniel ac Eseia yn unig a ysbrydolodd Duw i ysgrifennu am Deyrnas Dduw sydd i ddod.

Ysbrydolwyd Eseciel i ysgrifennu bod y rhai o *bob un y llwythau* o Israel (nid yr Iddewon yn unig) a wasgarwyd yn ystod amser y Gorthrymder Mawr yn cael eu casglu ynghyd yn y deyrnas filflwyddol:

¹⁷Felly dywed, 'Fel hyn y dywed yr Arglwydd Dduw: "Casglaf chwi o blith y bobloedd, a'ch cynullaf o'r gwledydd lle gwasgarwyd chwi, a rhoddaf i chwi dir Israel."^{18 oed} A byddant yn mynd yno, ac yn cael gwared ar ei holl bethau ffaidd a'i holl bethau ffaidd oddi yno.¹⁹Yna rhoddaf iddynt un galon, a rhoddaf ysbryd newydd ynddynt, a thynnaf y galon garreg allan o'u cnawd, a rhoddaf iddynt galon o gnawd,²⁰fel y rhodiant yn fy neddfau, a chadw fy marnedigaethau, a'u gwneud; a byddant yn bobl i mi, a minnau'n Dduw iddynt hwy.²¹Ond y rhai y mae eu calonau'n dilyn awydd am eu pethau ffaidd a'u pethau ffaidd, byddaf yn talu eu gweithredoedd ar eu pennau eu hunain," medd yr Arglwydd Dduw. (Eseciel 11:17-21)

Ni fydd disgynyddion llwythau Israel yn cael eu gwasgaru mwyach, ond byddant yn ufuddhau i ddeddfau Duw ac yn rhoi'r gorau i fwyta pethau ffaidd (Lefiticus 11; Deuteronomium 14).

Sylwch ar y canlynol yn y Salmau am newyddion da teyrnas Dduw:

²⁷Bydd holl gyrrau'r byd yn cofio ac yn troi at yr Arglwydd, a holl deuluoedd y cenhedloedd yn addoli ger dy fron di.^{28 oed} Oherwydd y frenhiniaeth yw eiddo'r Arglwydd, ac efe sy'n llywodraethu dros y cenhedloedd. (Salmau 22:27-28)

⁶Dy orsedd, O Dduw, sydd byth bythoedd; teyrnwialen cyfiawnder yw teyrnwialen dy frenhiniaeth. (Salmau 45:6)

¹O, cenwch i'r Arglwydd gân newydd! Cenwch i'r Arglwydd, yr holl ddaear.²Canwch i'r Arglwydd, bendithiwch ei enw; cyhoeddwch newyddion da ei iachawdwriaeth o ddydd i ddydd.³Cyhoeddwch Ei ogoniant ymhlith y cenhedloedd, Ei ryfeddodau ymhlith yr holl bobloedd. (Salmau 96:1-3; gw. hefyd 1 Cronicl 16:23-24)

¹⁰Bydded dy holl weithredoedd yn dy glodfori, O Arglwydd, a'th saint yn dy fendithio.¹¹Byddant yn siarad am ogoniant Dy deyrnas, ac yn sôn am Dy allu,¹²I hysbysu i feibion dynion ei weithredoedd nerthol, a mawredd gogoneddus ei frenhiniaeth.¹³Dy frenhiniaeth yw brenhiniaeth dragwyddol, a'th awdurdod sy'n parhau drwy'r holl genhedlaethau. (Salm 145:10-13)

Ysgrifennodd amryw o awduron yn yr Hen Destament hefyd am agweddau ar y deyrnas (e.e. Eseciel 20:33; Obadeia 21; Micha 4:7).

Felly, pan ddechreuodd Iesu ddysgu efengyl Teyrnas Dduw, roedd ei gynulleidfa uniongyrchol yn gyfarwydd i ryw raddau â'r cysyniad sylfaenol.

4. A ddysgodd yr Apostolion Efengyl y Deyrnas?

Er bod llawer yn ymddwyn fel pe bai'r efengyl yn newyddion da am berson Iesu yn unig, y gwir amdani yw bod dilynwyr Iesu wedi dysgu efengyl Teyrnas Dduw. Dyna'r neges a ddaeth â Iesu.

Ysgrifennodd yr Apostol Paul am Deyrnas Dduw ac Iesu:

⁸Ac aeth i'r synagog, a llefarodd yn hy am dri mis, gan ymresymu a pherswadio ynghylch pethau teyrnas Dduw (Actau 19:8).

²⁵Ac yn wir, yn awr rwy'n gwybod eich bod chi i gyd, ymhlith y rhai yr wyf wedi bod yn pregethu teyrnas Dduw (Actau 20:25).

²³Felly pan benodwyd diwrnod iddo, daeth llawer ato i'w lety, ac efe a eglurodd iddynt, ac a dystiolaethodd yn ddifrifol am deyrnas Dduw, gan eu perswadio ynghylch Iesu o Gyfraith Moses a'r Proffwydi, o'r bore hyd yr hwyr. ...³¹yn pregethu teyrnas Dduw ac yn dysgu'r pethau sy'n ymwneud â'r Arglwydd Iesu Grist gyda phob hyder, heb neb yn ei wahardd (Actau 28:23,31).

Sylwch nad yw Teyrnas Dduw yn ymwneud â Iesu yn unig (er ei fod yn rhan fawr ohoni), gan fod Paul hefyd wedi dysgu am Iesu ar wahân i'r hyn a ddysgodd am Deyrnas Dduw.

Galwodd Paul hi hefyd yn efengyl Duw, ond dyna oedd efengyl Teyrnas Dduw o hyd:

⁹...pregethasom i chwi efengyl Duw ...¹²y byddech yn rhodio'n deilwng o Dduw sy'n eich galw i'w deyrnas a'i ogoniant ei hun. (1 Thesalonïaid 2:9,12)

Galwodd Paul hi hefyd yn efengyl Crist (Rhufeiniaid 1:16). "Neges dda" Iesu, y neges a ddysgodd Efe.

Ystyriwch nad efengyl am berson Iesu Grist yn unig ydoedd, nac am iachawdwriaeth bersonol yn unig. Dywedodd Paul fod efengyl Crist yn cynnwys ufuddhau i Iesu, Ei ddychweliad, a barn Duw:

⁶... Duw i dalu â gorthrymder i'r rhai sy'n eich poeni,⁷a rhoi gorffwys i chwi sy'n cael eich trafferthu gyda ni pan ddatguddir yr Arglwydd Iesu o'r nef gyda'i angylion nerthol,⁸mewn tân fflamlyd yn dial ar y rhai nad ydynt yn adnabod Duw, ac ar y rhai nad ydynt yn ufuddhau i efengyl ein Harglwydd Iesu Grist.⁹Bydd y rhain yn cael eu cosbi â dinistr tragwyddol o bresenoldeb yr Arglwydd ac o ogoniant Ei allu,¹⁰pan ddaw, yn y Dydd hwnnw, i gael ei ogoneddu

yn ei saint ac i gael ei edmygu ymhlith yr holl gredinwyr, oherwydd credwyd ein tystiolaeth yn eich plith (2 Thesalonïaidd 1:6-10).

Mae'r Testament Newydd yn dangos bod y deyrnas yn rhywbeth y byddwn yn ei derbyn, nid ein bod bellach yn ei meddiannu'n llawn:

²⁸ oed yr ydym yn derbyn teyrnas na ellir ei hysgwyd (Hebreaidd 12:28).

Gallwn ddeall ac edrych ymlaen at fod yn rhan o Deyrnas Dduw nawr, ond nid ydym wedi mynd i mewn iddi'n llawn.

Cadarnhaodd Paul yn benodol nad yw rhywun yn mynd i mewn i Deyrnas Dduw yn llawn fel bod dynol marwol, fel mae'n digwyddar ôl yr atgyfodiad:

⁵⁰Yn awr, hyn yr wyf yn ei ddweud, frodyr, na all cnawd a gwaed etifeddu teyrnas Dduw; ac nid yw llygredigaeth yn etifeddu anllygredigaeth.⁵¹Wele, yr wyf yn dweud dirgelwch wrthyich: Ni fyddwn i gyd yn cysgu, ond byddwn i gyd yn cael ein newid—⁵²mewn eiliad, mewn amrantiad llygad, wrth yr utgorn olaf. Oherwydd bydd yr utgorn yn seinio, a bydd y meirw yn cael eu hatgyfodi'n anllygredig, a byddwn ni'n cael ein newid (1 Corinthisiaid 15:50-52)

¹Yr wyf yn eich gorchymyn, felly, gerbron Duw a'r Arglwydd Iesu Grist, a fydd yn barnu'r byw a'r meirw yn ei ymddangosiad ac yn ei deyrnas.

(2 Timotheus 4:1)

Nid yn unig y dysgodd Paul hynny, ond fe hefyd y byddai Iesu yn trosglwyddo'r Deyrnas i Dduw y Tad:

²⁰Ond yn awr y mae Crist wedi atgyfodi o feirw, ac wedi dod yn flaenffrwyth y rhai a hunodd.²¹Oherwydd gan fod trwy ddyn y daeth marwolaeth, trwy Ddyn hefyd y daeth atgyfodiad y meirw.²²Oherwydd fel yn Adda y mae pawb yn marw, felly hefyd yng Nghrist y gwneir pawb yn fyw.²³Ond pob un yn ei drefn ei hun: Crist y blaenffrwyth, wedi hynny'r rhai sy'n eiddo Crist ar ei

ddyfodiad.²⁴Yna daw'r diwedd, pan fydd yn rhoi'r deyrnas i Dduw y Tad, pan fydd yn rhoi terfyn ar bob llywodraeth a phob awdurdod a nerth.²⁵Oherwydd rhaid iddo deyrnasu nes iddo osod ei holl elynion dan ei draed. (1 Corinthiaid 15:20-25).

Dysgodd Paul hefyd na fydd yr anghyfiawn (torwyr gorchmynion) yn etifeddu Teyrnas Dduw:

⁹Oni wyddoch na fydd yr anghyfiawn yn etifeddu teyrnas Dduw? Peidiwch â chael eich twyllo. Nac odinebwyr, nac eilunaddolwyr, na godinebwyr, na gwrywgydwyr, na sodomiaid,¹⁰na lladron, na chybyddus, na meddwon, na difenwyr, na gorthrymwyr, a bydd etifeddu teyrnas Dduw (1 Corinthiaid 6:9-10).

¹⁹Yn awr y mae gweithredoedd y cnawd yn amlwg, sef: godineb, godineb, aflendid, anlladrwydd,²⁰eilunaddoliaeth, dewiniaeth, casineb, cynnen, cenfigen, ffrwydradau o ddigofaint, uchelgeisiau hunanol, anghydfodau, heresiaù,²¹cenfigen, llofruddiaethau, meddwdod, difyrwch, a'r cyffelyb; yr wyf yn dweud wrthych ymlaen llaw, fel y dywedais wrthych gynt, na fydd y rhai sy'n gwneud pethau o'r fath yn etifeddu teyrnas Dduw (Galatiaid 5:19-21).

⁵Oherwydd hyn y gwyddoch, nad oes gan unrhyw un sy'n godinebu, nac yn aflan, nac yn gybyddlyd, sy'n addolwr eilunod, etifeddiaeth yng ngwlad Crist a Duw (Effesiaid 5:5).

Mae gan Dduw safonau ac mae'n mynnu edifeirwch oddi wrth bechod er mwyn gallu mynd i mewn i'w deyrnas. Rhybuddiodd yr Apostol Paul na fyddai rhai yn dysgu mai efengyl Iesu yw'r ateb, ond mae un arall yn:

³Gras i chwi a heddwch oddi wrth Dduw y Tad a'n Harglwydd Iesu Grist,⁴yr hwn a roddes ei Hun dros ein pechodau, fel y gallai ein gwaredu ni o'r oes ddrwg bresennol, yn ôl ewyllys ein Duw a'n Tad,⁵i'r hwn y bo'r gogoniant am byth bythoedd. Amen.⁶Rwy'n rhyfeddu eich bod yn troi cefn mor fuan oddi wrth yr Un a'ch galwodd trwy ras Crist, at efengyl wahanol,⁷yr hwn nid yw arall; ond y mae rhai yn eich poeni ac yn dymuno gwyrddroi efengyl

Crist.⁸Ond hyd yn oed os pregetha ni, neu angel o'r nef, efengyl arall i chwi yn lle'r hyn a bregethasom i chwi, melltith arno.⁹Fel y dywedasom o'r blaen, felly yr wyf yn awr yn ei ddweud eto, os pregetha neb efengyl arall i chwi yn lle'r hyn a dderbynniasoch, melltith arno. (Galatiaid 1:3-9)

³Ond yr wyf yn ofni, rhag rywsut, fel y twyllodd y sarff Efa trwy ei chyfrwystra, felly y llygrir eich meddyliau oddi wrth y symrlwydd sydd yng Nghrist.⁴Oherwydd os bydd yr hwn sy'n dod yn pregethu Iesu arall nad ydym ni wedi'i bregethu, neu os derbyniwch ysbryd gwahanol nad ydych wedi'i dderbyn, neu efengyl wahanol nad ydych wedi'i derbyn—gallwch ei oddef yn dda! (2 Corinthiaid 11:3-4)

Beth oedd yr efengyl “arall” a “gwahanol,” sydd mewn gwirionedd yn ffug?

Mae gan yr efengyl ffug wahanol rannau.

Yn gyffredinol, yr efengyl ffug yw credu nad oes rhaid i chi ufuddhau i Dduw ac ymdrechu'n wirioneddol i fyw'n driw i'w ffordd wrth honni eich bod chi'n ei adnabod (cf. Mathew 7:21-23). Mae'n tueddu i fod yn hunanol.

Twyllodd y sarff Efa i syrthio am efengyl ffug bron i 6000 o flynyddoedd yn ôl (Genesis 3)—ac mae bodau dynol wedi credu eu bod yn gwybod yn well na Duw a dylent benderfynu da a drwg drostynt eu hunain byth ers hynny. Ie, ar ôl i Iesu ddod, roedd Ei enw yn aml yn gysylltiedig ag amryw o efengylau ffug—ac mae hyn wedi bod yn parhau a bydd yn parhau i amser yr Anghrist olaf.

Yn ôl yn amser yr Apostol Paul, roedd yr efengyl ffug yn ei hanfod yn gymysgedd Gnostig/Mystig o wirionedd a chamgymeriad. Yn y bôn, roedd Gnostigiaid yn credu mai gwybodaeth arbennig oedd ei hangen i gyrraedd mewnwelediad ysbrydol, gan gynnwys iachawdwriaeth. Roedd Gnostigiaid yn tueddu i gredu nad oedd yr hyn a wnaeth y cnawd o unrhyw bwys penodol ac roeddent yn gwrthwynebu ufuddhau i Dduw mewn materion fel Saboth y seithfed dydd. Un arweinydd ffug o'r fath oedd Simon Magus, a gafodd ei geryddu/ei rybuddio gan yr Apostol Pedr (Actau 8:18-21).

Ond nid yw'n Hawdd

Mae'r Testament Newydd yn dangos bod Philip wedi dysgu am Deyrnas Dduw:

⁵Yna aeth Philip i lawr i ddinas Samaria a phregethu Crist iddynt.
...¹²credasant Philip wrth iddo bregethu'r pethau am deyrnas Dduw
... (Actau 8:5,12).

Er hynny, dysgodd Iesu, Paul, a'r disgyblion nad yw'n hawdd mynd i mewn i Deyrnas Dduw:

²⁴A phan welodd Iesu ei fod yn drist iawn, dywedodd, "Mor anodd yw i'r rhai sydd â chyfoeth fynd i mewn i deyrnas Dduw!²⁵Oherwydd mae'n haws i gamel fynd trwy lygad nodwydd nag i gyfoethog fynd i mewn i deyrnas Dduw."

²⁶A dywedodd y rhai a'i clywodd, "Pwy, ynteu, all gael ei achub?"

²⁷Ond dywedodd, "Y pethau sy'n amhosibl gyda dynion, maent yn bosibl gyda Duw." (Luc 18:24-27)

²²"Rhaid i ni drwy lawer o drafferthion fynd i mewn i deyrnas Dduw" (Actau 14:22).

³Yr ydym yn rhwym i ddiolch i Dduw bob amser amdanoch, frodyr, fel y mae'n

addas, oherwydd mae eich ffydd yn tyfu'n ddifrifawr, a chariad pob un ohonoch tuag at ei gilydd yn cynyddu,⁴fel ein bod ni ein hunain yn ymffrostio ohonoch chi ymhlith eglwysi Duw am eich amynedd a'ch ffydd yn yr holl erledigaethau a'r cystuddiau yr ydych yn eu dioddef,⁵sy'n brawf amlwg o farn gyfiawn Duw, fel y'ch cyfrifir yn deilwng o deyrnas Dduw, am yr hon yr ydych hefyd yn dioddef;⁶gan mai peth cyfiawn gyda Duw yw talu â gorthrymder i'r rhai sy'n eich poeni,⁷a rhoi gorffwys gyda ni i chwi sy'n cael eich trafferthu pan ddatguddir yr Arglwydd Iesu o'r nef gyda'i angylion nerthol, (2 Thesalonïaidd 1:3-7).

Oherwydd yr anawsterau yn yr amser hwn, dim ond rhai sy'n cael eu galw a'u dewis yn yr oes hon i fod yn rhan ohoni (Mathew 22:1-14; Ioan 6:44;

Hebreaidd 6:4-6). Bydd eraill yn cael eu galw yn ddiweddarach, gan fod y Beibl yn dangos y bydd y rhai "a gyfeiliornodd yn yr ysbryd yn dod i ddealltwriaeth, a'r rhai a gwynodd yn dysgu athrawiaeth" (Eseia 29:24).

Dysgodd yr Apostol Pedr fod y deyrnas yn dragwyddol, a bod rhaid ufuddhau'n ddiwyd i efengyl Duw neu byddai barn:

¹⁰Felly, frodyr, byddwch yn fwy dyfal fyth i wneud eich galwad a'ch etholedigaeth yn sicr, oherwydd os gwnewch y pethau hyn ni fyddwch byth yn baglu;¹¹ oherwydd felly y rhoddir mynediad helaeth i chwi i deyrnas dragwyddol ein Harglwydd a'n Hiachawdwr Iesu Grist (2 Pedr 1:10-11).

¹⁷Oherwydd daeth yr amser i'r farn ddechrau yn nhŷ Duw; ac os gyda ni y mae'n dechrau yn gyntaf, beth fydd diwedd y rhai nad ydynt yn ufuddhau i efengyl Duw? (1 Pedr 4:17).

Llyfrau Olaf y Beibl a'r Deyrnas

Mae'r Beibl yn dysgu bod "Duw yn gariad" (1 Ioan 4:8,16) a Iesu yn Dduw (Ioan 1:1,14)—bydd gan Deyrnas Dduw Frenin sy'n gariad ac y mae ei gyfreithiau'n cefnogi cariad, nid casineb (cf. Datguddiad 22:14-15).

Mae'r Beibl hefyd yn dangos y bydd Duw yn anfon angel a fydd yn cyhoeddi efengyl dragwyddol teyrnas Dduw (Datguddiad 14:6-7) ac yna angel arall i dynnu sylw at y ffaith, er gwaethaf ymddangos yn fawr, fod Babilon yn cwmpo (Datguddiad 14:8-9). Bydd y negeseuon hyn yn gadarnhadau goruwchnaturiol o'r efengyl y bydd y byd wedi'i derbyn yn flaenorol fel tyst ac yn edrych fel ffactorau ar gyfer y "dorf fawr" a ddaw at Dduw yn ystod y diwedd (Datguddiad 7:9-14). Yn wahanol i'r pŵer Babilonaidd olaf a fydd yn codi ac yn cwmpo (cf. Datguddiad 18:1-18), mae cam olaf teyrnas Dduw yn para am byth:

¹⁵Yna fe ganodd y seithfed angel: Ac roedd lleisiau uchel yn y nefoedd yn dweud, "Y mae teyrnasoesdd y byd hwn wedi dod yn deyrnasoesdd ein Harglwydd a'i Grist ef, a bydd ef yn teyrnasu am byth bythoesdd!" (Datguddiad 11:15).

Bydd Iesu yn teyrnasu yn y deyrnas! Ac mae'r Beibl yn datgelu dau o'i deitlau:

¹⁶Ac y mae ganddo ar ei wisg ac ar ei glun enw wedi'i ysgrifennu:
BRENIN Y BRENHINOEDD AC ARGLWYDD YR ARGLWYDI
(Datguddiad 19:16).

Ond ai Iesu yw'r unig un a fydd yn teyrnasu? Sylwch ar y darn hwn:

⁴A gwelais orseddau, ac eisteddasant arnynt, a rhoddwyd barn iddynt. Yna gwelais eneidiau'r rhai a ddienyddiwyd am eu tystiolaeth i Iesu ac am air Duw, y rhai nad oeddent wedi addoli'r bwystfil na'i ddelw, ac nad oeddent wedi derbyn ei farc ar eu talcennau nac ar eu dwylo. A buont fyw a theyrnasu gyda Christ am fil o flynyddoedd . . . ⁶Gwyn ei fyd a sanctaidd yw'r hwn sydd â rhan yn yr atgyfodiad cyntaf. Dros y rhai hyn nid oes gan yr ail farwolaeth awdurdod, ond byddant yn offeiriaid i Dduw a Christ, a byddant yn teyrnasu gydag ef fil o flynyddoedd (Datguddiad 20:4,6).

Bydd Cristnogion gwir yn cael eu hatgyfodi i deyrnasu gyda Christ am fil o flynyddoedd! Bydd y deyrnas yn para am byth (Datguddiad 11:15), ond dim ond am fil o flynyddoedd y bu'r deyrnasiad gyda'r saint cyntaf a atgyfodwyd a grybwyllir yn Datguddiad 20:6. Dyma pam y cyfeiriais at hyn yn gynharach fel cam cyntaf y deyrnas—y cam corfforol, y cam milflwyddol, yn hytrach na'r cam olaf, mwy ysbrydol.

Rhestrir sawl digwyddiad yn Llyfr y Datguddiad fel rhai a ddigwyddodd rhwng cyfnod y milflwyddol a chyfnod olaf Teyrnas Dduw:

⁷Yn awr, pan fydd y mil o flynyddoedd wedi dod i ben, bydd Satan yn cael ei ryddhau o'i garchar.⁸ac a â allan i dwyllo'r cenhedloedd sydd ym mhedair congr y ddaear, Gog a Magog, i'w casglu ynghyd i ryfel, y rhai y mae eu nifer fel tywod y môr. ...¹¹Yna gwelais orsedd wen fawr a'r Un oedd yn eistedd arni, yr hwn y ffodd y ddaear a'r nefoedd o'i wyneb; ac ni chafwyd lle iddynt.¹²A gwelais y meirw, bach a mawr, yn sefyll gerbron Duw, ac agorwyd llyfrau. Ac agorwyd llyfr arall, sef Llyfr y Bywyd. A barnwyd y meirw yn ôl eu

gweithredoedd, wrth y pethau oedd wedi eu hysgrifennu yn y llyfrau.¹³Rhoddodd y môr y meirw oedd ynddo, a rhoddodd Marwolaeth a Hades y meirw oedd ynddynt. A barnwyd hwy, pob un yn ôl ei weithredoedd.¹⁴Yna bwriwyd Marwolaeth a Hades i'r llyn tân. Dyma'r ail farwolaeth.¹⁵A chafodd unrhyw un nad oedd wedi'i ysgrifennu yn Llyfr y Bywyd ei fwrw i'r llyn tân (Datguddiad 20:7-8, 11-15).

Mae Llyfr y Datguddiad yn dangos y bydd cyfnod diweddarach o'r deyrnas a ddaw ar ôl teyrnasiad y mil o flynyddoedd ac ar ôl ail farwolaeth y rhai sy'n gwrthod edifeirwch a ffyrdd Duw yn barhaol:

¹Yna gwelais nef newydd a daear newydd, oherwydd yr oedd y nef gyntaf a'r ddaear gyntaf wedi mynd heibio, ac nid oedd môr mwyach.²Yna gwelais i, Ioan, y ddinas sanctaidd, Jerwsalem Newydd, yn disgyn o'r nef oddi wrth Dduw, wedi'i pharatoi fel priodferch wedi'i haddurno i'w gŵr.³A chlywais lais uchel o'r nefoedd yn dweud, "Wele, y mae tabernacl Duw gyda dynion, a bydd efe yn trigo gyda hwynt, a hwy fydd ei bobl ef. Bydd Duw ei hun gyda hwynt, ac yn Dduw iddynt hwy."⁴A bydd Duw yn sychu pob deigryn o'u llygaidd; ni fydd marwolaeth mwyach, na thristwch, na llefain, ac ni fydd poen mwyach, oherwydd y pethau cyntaf a aeth heibio." (Datguddiad 21:1-4)

¹A dangosodd i mi afon bur o ddŵr y bywyd, mor glir â grisial, yn dyfod allan o orsedd Duw a'r Oen.²Yng nghanol ei stryd, ac ar y naill ochr a'r llall i'r afon, yr oedd pren y bywyd, yn dwyn deuddeg ffrwyth, pob coeden yn rhoi ei ffrwyth bob mis. Yr oedd dail y goeden er iachâd y cenhedloedd.³Ac ni fydd mellith mwyach, ond bydd gorsedd Duw a'r Oen ynddi, a'i weision a'i gwasanaethant ef.⁴Fe welant Ei wyneb, a bydd Ei enw ar eu talcennau.⁵Ni fydd nos yno: Ni fydd arnynt angen lamp na golau'r haul, oherwydd mae'r Arglwydd Dduw yn rhoi goleuni iddynt. A byddant yn teyrnasu am byth bythoedd. (Datguddiad 22:1-5)

Sylwch fod y deyrnasiad hwn, sef *ar ôl* y mil o flynyddoedd, yn cynnwys gwision Duw ac yn para am byth. Bydd y Ddinas Sanctaidd, a baratowyd

yn y nefoedd, yn gadael y nefoedd ac yn disgyn i'r ddaear. Dyma ddechrau cam olaf Teyrnas Dduw. Amser DIM MWY O BOEN NA DDIODDEFYDD!

Bydd y rhai addfwyn yn etifeddu'r ddaear (Mathew 5:5) a phob peth (Datguddiad 21:7). Bydd y ddaear, gan gynnwys y Ddinas Sanctaidd a fydd arni, yn well oherwydd bydd ffyrdd Duw yn cael eu gweithredu. Sylweddolwch fod:

⁷Ni fydd diwedd ar gynydd ei lywodraeth a'i heddwch (Eseia 9:7).

Yn amlwg y bydd twf ar ôl i gam olaf Teyrnas Dduw ddechrau gan y bydd pawb yn ufuddhau i lywodraeth Duw.

Bydd hwn yn amser mwyaf gogoneddus:

⁹Ond fel y mae'n ysgrifenedig: "Ni welodd llygad, ac ni chlywodd clust, ac ni ddaeth i galon dyn y pethau a baratodd Duw i'r rhai sy'n ei garu."¹⁰Ond mae Duw wedi eu datgelu i ni trwy Ei Ysbryd (1 Corinthiaid 2:9-10).

Mae'n gyfnod o gariad, llawenydd, a chysur tragwyddol. Bydd yn gyfnod gwych! Bydd Teyrnas Dduw yn creu tragwyddoldeb llawer gwell. Onid ydych chi eisiau cael eich rhan ynddo?

5. Dysgodd ffynonellau y tu allan i'r Testament Newydd am Deyrnas Dduw

A oedd proffwydwyd cynnar Crist yn meddwl eu bod i fod i bregethu efengyl Teyrnas Dduw yn llythrennol?

le.

Flynnyddoedd yn ôl, mewn darlith a roddwyd gan yr Athro Bart Ehrman o Brifysgol Gogledd Carolina, pwysleisiodd dro ar ôl tro, ac yn gywir, fod Iesu a'i ddilynwyr cynnar, yn wahanol i'r rhan fwyaf o Gristnogion proffesiadol heddiw, wedi cyhoeddi Teyrnas Dduw. Er bod dealltwriaeth gyffredinol Dr. Ehrman o Gristnogaeth yn wahanol iawn i ddealltwriaeth y *Yn parhau*

Eglwys Dduw, byddem yn cytuno mai efengyl y deyrnas yw'r hyn a gyhoeddodd Iesu Ei Hun a'r hyn a gredodd Ei ddilynwyr ynddo. Byddem hefyd yn cytuno nad yw llawer sy'n honni eu bod yn Gristnogion heddiw yn deall hynny.

Yr Ysgrifen a'r Bregeth Ôl-Destament Newydd Hynaf sydd wedi'i Chadw

Roedd Teyrnas Dduw yn rhan arwyddocaol o'r hyn a honnir i fod y "bregeth Gristnogol gyflawn hynaf sydd wedi goroesi" (Holmes M.W. *Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*, 2il arg. Baker Books, Grand Rapids, 2004, t. 102). Mae hyn *Pregeth Gristnogol Hynafol* yn cynnwys y datganiadau hyn am y deyrnas:

^{5:5}Ar ben hynny, rydych chi'n gwybod, frodyr, fod ein harhosiad ym myd y cnawd yn ddibwys ac yn fyrhoedlog, ond mae addewid Crist yn fawr ac yn rhyfeddol: gorffwys yn y deyrnas sydd i ddod a bywyd tragwyddol.

Mae'r datganiad uchod yn dangos nad yw'r deyrnas yn bodoli nawr, ond y bydd yn dod ac yn dragwyddol. Ar ben hynny, mae'r bregeth hynafol hon yn datgan:

^{6:9}Nawr, os nad yw hyd yn oed dynion cyfiawn fel y rhain yn gallu, trwy eu gweithredoedd cyfiawn eu hunain, achub eu plant, pa sicrwydd sydd gennym o fynd i mewn i deyrnas Dduw os na fyddwn yn cadw ein bedydd yn bur ac yn ddihalog? Neu pwy fydd ein heiriolwr, os na chafwyd bod gennym weithredoedd sanctaidd a chyfiawn?^{9:6}Felly gadewch inni garu ein gilydd, fel y gallom ni i gyd fynd i mewn i deyrnas Dduw.^{11:7}Felly, os gwyddom beth sy'n iawn yng ngolwg Duw, byddwn yn mynd i mewn i'w deyrnas ac yn derbyn yr addewidion "na chlywodd clust na welodd llygad na dychmygodd calon dyn."

^{12:1}Gadewch inni aros, felly, awr ar ôl awr am deyrnas Dduw mewn cariad a chyfiawnder, gan nad ydym yn gwybod diwrnod ymddangosiad Duw.^{12:6}mae'n dweud, "Daw teyrnas fy Nhad."

Mae'r datganiadau uchod yn dangos bod angen cariad trwy fyw'n briodol, nad ydym wedi mynd i mewn i Deyrnas Dduw eto, a'i fod yn digwydd ar ôl

diwrnod ymddangosiad Duw—hynny yw ar ôl i Iesu ddychwelyd eto. Teyrnas y Tad ydyw ac nid Iesu yn unig yw'r deyrnas.

Mae'n ddiddorol bod y bregeth Gristnogol hynaf, yn ôl pob golwg, y mae Duw wedi caniatáu iddi oroesi yn dysgu'r un Deyrnas Dduw ag y mae'r Testament Newydd yn ei ddysgu a'r *Yn parhau* Mae Eglwys Dduw bellach yn dysgu (mae'n bosibl y gallai fod o Eglwys Dduw wirioneddol, ond mae fy ngwybodaeth gyfyngedig o Roeg yn cyfyngu ar fy ngallu i wneud datganiad mwy cadarn).

Arweinwyr Eglwys yr Ail Ganrif ac Efengyl y Deyrnas

Dylid nodi yn gynnar yn yr 2ilnd ganrif fod Papias, gwrandaŵr loan a ffrind i Polycarp ac a ystyrir yn sant gan y Catholigion Rhufeinig, wedi dysgu am y deyrnas filflwyddol. Cofnododd Eusebius fod Papias wedi dysgu:

... bydd mileniwm ar ôl yr atgyfodiad o'r meirw, pan fydd teyrnasiad personol Crist yn cael ei sefydlu ar y ddaear hon. (Darnau o Papias, VI. Gweler hefyd Eusebius, Hanes yr Eglwys, Llyfr 3, XXXIX, 12)

Dysgodd Papias y byddai hwn yn gyfnod o ddigonedd mawr:

Yn yr un modd, [Dyweddodd] y byddai gronyn o wenith yn cynhyrchu deg

mil o glustiau, ac y byddai gan bob clust ddeng mil o rawn, a byddai pob gronyn yn cynhyrchu deg pwys o flawd clir, pur, mân; ac y byddai afalau, a hadau, a glaswellt yn cynhyrchu mewn cyfrannau tebyg; ac y byddai pob anifail, gan fwydo wedyn ar gynnyrch y ddaear yn unig, yn dod yn heddychlon ac yn gytûn, ac yn berffaith ufudd i ddyn.” [Caiff tystiolaeth i'r pethau hyn yn ysgrifenedig gan Papias, dyn hynafol, a oedd yn wrandaŵr loan ac yn ffrind i Polycarp, yn y pedwerydd o'i lyfrau; oherwydd cyfansoddwyd pum llyfr ganddo...] (Darnau o Papias, IV)

Y Testament Newydd ar ôl *Llythyr at y Corinthiaid* yn datgan:

^{42:1-3}Derbyniodd yr Apostolion yr Efengyl i ni gan yr Arglwydd Iesu Grist; anfonwyd Iesu Grist allan oddi wrth Dduw. Felly yna mae Crist oddi wrth Dduw, a'r Apostolion oddi wrth Grist. Felly daeth y ddau o ewyllys Duw yn y drefn benodedig. Felly, wedi derbyn gorchymyn, a chael sicrwydd llawn trwy atgyfodiad ein Harglwydd Iesu Grist a'u cadarnhau yng ngair Duw gyda sicrwydd llawn yr Ysbryd Glân, aethant allan gyda'r newyddion da y byddai teyrnas Dduw yn dod.

Roedd Polycarp o Smyrna yn arweinydd Cristnogol cynnar, a oedd hefyd yn ddisgybl i Ioan, yr olaf o'r apostolion gwreiddiol i farw. Dysgodd Polycarp tua 120-135 OC:

Gwyn eu byd y tlodion, a'r rhai sy'n cael eu herlid er mwyn cyfiawnder, oherwydd eiddot hwy yw teyrnas Dduw. (Polycarp. Llythyr at y Philipiaid, Pennod II. O *Tadau Cyn-Nicea, Cyfrol 1* fel y'i golygwyd gan Alexander Roberts a James Donaldson. Argraffiad Americanaidd, 1885)

Gan wybod, felly, “nad yw Duw yn cael ei watwar,” dylem rodio'n deilwng o'i orchymyn a'i ogoniant ... Oherwydd mae'n dda eu torri ymaith oddi wrth y chwantau sydd yn y byd, gan fod “pob chwant yn rhyfela yn erbyn yr ysbryd;” ac “ni fydd puteiniaid, na merched benywaidd, na'r rhai sy'n cam-drin eu hunain gyda dynolryw, yn etifeddu teyrnas Dduw,” na'r rhai sy'n gwneud pethau anghyson ac anwedus. (ibid, Pennod V)

Felly gadewch inni ei wasanaethu mewn ofn, a chyda phob parch, fel y gorchmynnodd Efe Ei Hun i ni, ac fel yr apostolion a bregethodd yr Efengyl i ni, a'r proffwydi a gyhoeddodd ymlaen llaw ddyfodiad yr Arglwydd. (ibid, Pennod VI)

Fel eraill yn y Testament Newydd, dysgodd Polycarp mai'r cyfiawn, nid y rhai sy'n torri'r gorchymyn, a fydd yn etifeddu Teyrnas Dduw.

Honnwyd hefyd fod y canlynol wedi cael ei ddysgu gan Polycarp:

Ac ar y Saboth canlynol dywedodd; ‘Gwrandewch ar fy annogaeth, blant annwyl Duw. Fe'ch tyngais pan oedd yr esgobion yn

bresennol, ac yn awr eto rwy'n eich annog chi i gyd i gerdded yn weddus ac yn deilwng yn ffordd yr Arglwydd...*Gwyliwch chi*, ac eto *Byddwch yn barod, peidiwch â gadael i'ch calonnau gael eu pwyso'n isel*, y gorchymyn newydd ynglŷn â charu ein gilydd, Ei ddyfodiad yn amlwg yn sydyn fel mellten gyflym, y farn fawr trwy dân, y bywyd tragwyddol, Ei deyrnas anfarwol. A phob peth a ddysgwyd gan Dduw, gwyddoch, pan chwiliwch yr Ysgrythurau ysbrydoledig, ysgythrwc â phin yr Ysbryd Glân ar eich calonnau, fel y byddo'r gorchmynion yn aros ynoch yn annileadwy.' (Bywyd Polycarp, Pennod 24. J. B. Lightfoot, The Apostolic Fathers, cyf. 3.2, 1889, tt. 488-506)

Dysgodd Melito o Sardis, a oedd yn arweinydd Eglwys Dduw, tua 170 OC:

Oherwydd yn wir, y gyfraith a gyhoeddwyd yn yr efengyl—yr hen yn y newydd, y ddau yn dod allan gyda'i gilydd o Seion a Jerwsalem; a'r gorchymyn a gyhoeddwyd mewn gras, a'r math yn y cynnyrch gorffenedig, a'r oen yn y Mab, a'r ddafad mewn dyn, a'r dyn yn Nuw...

Ond daeth yr efengyl yn esboniad o'r gyfraith a'i

cyflawniad, tra bod yr eglwys wedi dod yn storfa o wirionedd...

Dyma'r Un a'n gwaredodd o gaethwasiaeth i ryddid, o dywyllwch i oleuni, o farwolaeth i fywyd, o orthrwm i deyrnas dragwyddol. (Melito. Homili Ar y Pasg. Adnodau 7,40, 68. Cyfieithiad o Kerux: The Journal of Online Theology. <http://www.kerux.com/documents/KeruxV4N1A1.asp>)

Felly, roedd Teyrnas Dduw yn hysbys fel rhywbeth tragwyddol, nid yn unig yr Eglwys Gristnogol neu Gatholig Rufeinig gyfredol, ac roedd yn cynnwys cyfraith Duw.

Mae ysgriflen arall o ganol diwedd yr ail ganrif yn annog pobl i edrych at y deyrnas:

Am hynny, na fydded i neb ohonoch mwyach guddio nac edrych yn ôl, ond nesáu'n ewyllysgar at Efengyl teyrnas Dduw. (Roman

Clement. Cydnabyddiaethau, Llyfr X, Pennod XLV. Detholiad o Ante-Nicene Fathers, Cyfrol 8. Golygwyd gan Alexander Roberts a James Donaldson. Argraffiad Americanaidd, 1886)

Ar ben hynny, er nad oedd wedi'i ysgrifennu gan un yn yr eglwys wirioneddol, mae'r ysgrifen o ganol yr ail ganrif o'r enw *Bugail Hermas* yn y cyfieithiad gan Roberts a Donaldson yn defnyddio'r ymadrodd "teyrnas Dduw" bedair gwaith ar ddeg.

Roedd Cristnogion gwir, a hyd yn oed llawer a oedd yn cyffesu Crist yn unig, yn gwybod rhywbeth am Deyrnas Dduw yn yr ail ganrif.

Roedd hyd yn oed y sant Catholig Rhufeinig a'r sant Uniongred Dwyreiniol Irenaeus yn deall y byddai Cristnogion yn mynd i mewn i Deyrnas Dduw ar ôl yr atgyfodiad. Sylwch ar yr hyn a ysgrifennodd, tua 180 OC:

Oherwydd dyna gyflwr y rhai sydd wedi credu, gan fod yr Ysbryd Glân yn aros ynddynt yn barhaus, a roddwyd ganddo Ef yn y bedydd, ac a gedwir gan y derbynnydd, os yw'n rhodio mewn gwirionedd a sancteiddrwydd a chyfiawnder a dygnwch amyneddgar. Oherwydd mae gan yr enaid hwn atgyfodiad yn y rhai sy'n credu, y corff yn derbyn yr enaid eto, ac ynghyd ag ef, trwy nerth yr Ysbryd Glân, yn cael ei godi ac yn mynd i mewn i deyrnas Dduw. (Irenaeus, Sant, Esgob Lyon. Wedi'i gyfieithu o'r Armeneg gan Armitage Robinson. The Demonstration of the Apostolic Preaching, Pennod 42. Wells, Gwlad yr Haf, Hydref 1879. Fel y'i cyhoeddwyd yn SOCIETY FOR PROMOTING CHRISTIAN KNOWLEDGE. NEW YORK: THE MACMILLAN CO, 1920).

Dysgodd Theophilus o Antioch:

Dim ond sôn am Ei ddaioni yr wyf; os galwaf Ef yn Deyrnas, dim ond sôn am Ei ogoniant yr wyf ... Oherwydd pe bai Efe wedi ei wneud yn anfarwol o'r dechrau, byddai wedi ei wneud yn Dduw. ... Ni wnaeth Efe ef, felly, yn anfarwol nac yn farwol, ond, fel y dywedasom uchod, yn alluog i'r ddau; fel pe bai'n tueddu at bethau anfarwoldeb, gan gadw gorchymyn Duw, y byddai'n derbyn

anfarwoldeb fel gwobr ganddo, a byddai'n dod yn Dduw.
(Theophilus, At Autolycus, 1:3, 2:27)

Ysgrifennodd y sant Catholig Rhufeinig, Hippolytus, ddechrau'r drydedd ganrif:

A chewch dderbyn teyrnas nefoedd, chi, tra oeddech chi'n ymdeithio yn y bywyd hwn, a adnabu'r Brenin Nefol. A byddwch chi'n gymar i'r Duwdod, ac yn gyd-etifedd â Christ, heb fod yn gaeth i chwantau na nwydau mwyach, a heb byth eto gael eich difa gan glefyd. Oherwydd rydych chi wedi dod yn Dduw: oherwydd pa bynnag ddioddefiadau a ddioddefaist tra'n ddyn, rhoddodd y rhain i chi, oherwydd eich bod chi o lun marwol, ond beth bynnag y mae'n gyson â Duw i'w roi, y rhain y mae Duw wedi addo eu rhoi i chi, oherwydd eich bod wedi cael eich duwioli, a'ch geni i anfarwoldeb. (Hippolytus. Gwrthbrofi Pob Heresi, Llyfr X, Pennod 30)

Y nod i fodau dynol yw cael eu duwioli (fel plant llythrennol i Dduw, cf. Salm 82:6) yn Nheyrnas Dduw sydd i ddod.

Dysgeidiaeth yr eglwys Gatholig wreiddiol oedd Teyrnas Dduw sydd i ddod (gweler hefyd ein llyfr electronig am ddim, sydd ar gael yn ccog.org, o'r enw [Credoau'r Eglwys Gatholig wreiddiol: A allai grŵp gweddilliol gael olyniaeth apostolaidd barhaus?](#)).

Problemau yn yr Ail a'r Drydedd Ganrif

Er gwaethaf derbyniad eang y deyrnas, yn yr ail ganrif, cododd arweinydd gwrthgyfraith apostolaidd o'r enw Marcion i fyny. Addysgodd Marcion yn erbyn cyfraith Duw, y Saboth, a Theyrnas Dduw yn llythrennol. Er iddo gael ei gondemnio gan Polycarp ac eraill, roedd ganddo gysylltiad ag Eglwys Rhufain am gryn amser ac roedd yn ymddangos bod ganddo lawer o ddylanwad ar eglwys Rufeinig.

Yn yr ail a'r drydedd ganrif, roedd alegoryddion yn dechrau ymsefydlu yn Alexandria (yr Aifft). Roedd llawer o alegoryddion yn gwrthwynebu athrawiaeth teyrnas lythrennol Duw. Sylwch ar yr adroddiad am rai o'r alegoryddion hynny:

Ganwyd Dionysius i deulu paganaidd bonheddig a chyfoethog yn Alexandria, a chafodd ei addysgu yn eu hathroniaeth. Gadawodd yr ysgolion paganaidd i ddod yn ddisgybl i Origen, a ddilynodd ef yng ngofal ysgol gatecetaidd Alexandria...

Roedd Clement, Origen, a'r ysgol Gnostig yn llygru athrawiaethau'r oraclau sanctaidd trwy eu dehongliadau ffansiol ac alegoriaidd... fe wnaethant sicrhau iddynt eu hunain yr enw "Alegoryddion." Ymladdodd Nepos yn gyhoeddus yn erbyn yr Alegoryddion, a chynhaliodd y byddai teyrnasiad Crist ar y ddaear...

Dadleuodd Dionysius â dilynwyr Nepos, ac yn ôl ei gyfrif ef... "cyflwr o'r fath ag sydd yn bodoli yn awr yn nheyrnas Dduw." Dyma'r sôn cyntaf am deyrnas Dduw yn bodoli yng nghyflwr presennol yr eglwysi...

Ceryddodd Nepos eu camgymeriad, gan ddangos nad yw teyrnas nefoedd yn alegoriaidd, ond yn deyrnas llythrennol ein Harglwydd yn dod yn yr atgyfodiad i fywyd tragwyddol...

Felly cafodd y syniad o'r deyrnas yn dod yn y cyflwr presennol ei greu a'i ddwyn i'r amlwg yn ysgol Gnostig yr Alegoryddion yn yr Aifft, rhwng 200 a 250 OC, canrif lawn cyn i esgobion yr ymerodraeth gael eu hystyried yn ddeiliaid yr orsedd...

Clement a greodd y syniad o deyrnas Dduw fel cyflwr o wybodaeth feddyliol wirioneddol am Dduw. Cyflwynodd Origen ef fel ystyr ysbrydol wedi'i guddio yn llythyren blaen yr Ysgrythurau. (Ward, Henry Dana. *The Gospel of the Kingdom: A Kingdom Not of this World; Not in this World; Only to Come in the Nefol Land, of the Resurrection from the Dead and of the Restitution of All Things*. Cyhoeddwyd gan Claxton, Remsen & Haffelfinger, 1870, tt. 124-125)

Felly, tra bod yr Esgob Nepos yn dysgu efengyl Teyrnas Dduw, ceisiodd yr alegoryddion lunio dealltwriaeth ffug, llai llythrennol, ohoni. Ceisiodd yr Esgob Apollinaris o Hierapolis hefyd ymladd yn erbyn camgymeriadau'r

alegoryddion tua'r un pryd. Safodd y rhai a oedd yn wirioneddol yn Eglwys Dduw dros wirionedd Teyrnas Dduw llythrennol drwy gydol hanes.

Addysgodd Herbert W. Armstrong Efengyl y Deyrnas, Hefyd

Yn yr 20fed ganrif^{fed} ganrif, ysgrifennodd y diweddar Herbert W. Armstrong, arweinydd cyntaf oes fodern Philadelphia o Eglwys Dduw (Datguddiad 3:7-13):

Oherwydd eu bod nhw *gwrthodwyd* efengyl Crist . . . , roedd yn rhaid i'r byd ddisodli rhywbeth arall yn ei le. Roedd yn rhaid iddyn nhw ddyfeisio *ffug!* Felly rydym wedi clywed teyrnas Dduw yn cael ei siarad amdani fel dim ond platitud tlws -- teimlad braf yng nghalonau dynol -- gan ei lleihau i DIM byd ethereal, afreal! Mae eraill wedi camliwio mai'r "EGLWYS" yw'r deyrnas . . . Roedd y proffwyd Daniel, a oedd yn byw 600 mlynedd cyn Crist, yn gwybod bod teyrnas Dduw yn deyrnas go iawn -- llywodraeth yn rheoli dros

POBL llythrennol ar y ddaear . . .

Dyma . . . esboniad Duw o beth YW TEYRNAS DUW: "Ac yn nyddiau'r brenhinoedd hyn..." -- mae yma'n sôn am y deg bysedd traed, rhan o haearn a rhan o glai brau. Mae hyn, trwy gysylltu'r broffwydoliaeth â Daniel 7, a Datguddiad 13 a 17, yn cyfeirio at UNOL DALEITHIAU EWROP newydd sydd bellach yn ffurfio . . . o flaen eich llygaid chi! Mae Datguddiad 17:12 yn egluro'r manylion mai undeb o DDEG BRENIN NEU DEYRNAS fydd (Dat. 17:8) yn atgyfodi'r hen YMERODRAETH RUFEINIG . . .

Pan ddaw Crist, mae'n dod fel BRENIN brenhinoedd, yn teyrnasu'r holl ddaear (Dat. 19:11-16); a'i DEYRNAS--TEYRNAS DUW--meddai Daniel, yw DIFYNNU'r holl deyrnasoedd bydol hyn. Mae Datguddiad 11:15 yn ei ddatgan yn y geiriau hyn: "Teyrnasoedd y byd hwn yn dod yn TEYRNASOEDD EIN HARGLWYDD, A'I GRIST: ac efe a deyrnasa byth bythoedd"! Dyma DEYRNAS DUW. Dyma DIWEDD y llywodraethau presennol - ie, a hyd yn oed yr Unol Daleithiau a chenhedloedd Prydain. Yna byddant yn dod yn deyrnasoedd - y LLYWODRAETHAU - yr Arglwydd IESU GRIST, yna

BRENIN brenhinoedd dros yr holl ddaear. Mae hyn yn gwneud yn gwbl GLIR y ffaith bod TEYRNAS DUW yn LLYWODRAETH llythrennol. Yn yr un modd ag yr oedd Ymerodraeth y Caldeaid yn DEYRNAS - yn yr un modd ag yr oedd Ymerodraeth Rufeinig yn DEYRNAS - felly mae TEYRNAS DUW yn llywodraeth. Mae i gymryd drosodd LLYWODRAETH CENHEDLOEDD y byd. Ganwyd Iesu Grist i fod yn FRENIN - yn LLYWODRAETHWR! . . .

Mae'r un Iesu Grist a gerddodd dros fryniau a dyffrynnoedd y Wlad Sanctaidd a strydoedd Jerwsalem dros 1,900 o flynyddoedd yn ôl yn dod eto. Dywedodd y byddai'n dod eto. Ar ôl iddo gael ei groeshoelio, fe'i cododd Duw o'r meirw ar ôl tridiau a thair noson (Mathew 12:40; Actau 2:32; 1 Corinthetaid 15:3-4). Esgynnodd i Orsedd Duw. Pencadlys Llywodraeth y Bydysawd (Actau 1:9-11; Hebraeg 1:3; 8:1; 10:12; Datg. 3:21).

Ef yw “bonheddig” y ddameg, a aeth i Orsedd

Duw—y “wlad bell”—i gael ei goroni'n Frenin brenhinoedd dros yr holl genhedloedd, ac yna dychwelyd i'r ddaear (Luc 19:12-27).

Unwaith eto, mae yn y nefoedd hyd “amseroedd adferiad pob peth” (Actau 3:19-21). *Adferiad* yn golygu adfer i gyflwr neu gyflwr blaenorol. Yn yr achos hwn, adfer llywodraeth Duw ar y ddaear, ac felly, adfer heddwch byd-eang, ac amodau iwtopaidd.

Bydd y cythrwfl byd-eang presennol, rhyfeloedd a chynhyrfu cynyddol yn cyrraedd uchafbwynt mewn trafferthion byd-eang mor fawr fel, oni bai bod Duw yn ymyrryd, na fyddai unrhyw gnawd dynol yn cael ei achub yn fyw (Mathew 24:22). Yn ei uchafbwynt pan fyddai oedi yn arwain at chwythu pob bywyd oddi ar y blaned hon, bydd Iesu Grist yn dychwelyd. Y tro hwn mae'n dod fel Duw dwyfol. Mae'n dod yn holl allu a gogoniant y Creawdwr sy'n rheoli'r bydysawd. (Mathew 24:30; 25:31.) Mae'n dod fel "Brenin brenhinoedd, ac Arglwydd arglwyddi" (Dat. 19:16), i sefydlu uwch-lywodraeth y byd a rheoli'r holl genhedloedd "â gwialen haearn" (Dat. 19:15; 12:5) . . .

Crist yn annerbyniol?

Ond a fydd dynoliaeth yn gweiddi â llawenydd, ac yn ei groesawu mewn ecstasi a brwdfrydedd cynddeiriog -- a fydd hyd yn oed eglwysi Cristnogaeth draddodiadol?

Ni fyddant! Byddant yn credu, oherwydd bod gweinidogion ffug Satan (II Cor. 11:13-15) wedi eu twyllo, mai ef yw'r Gwrthgrist. Bydd yr eglwysi a'r cenhedloedd yn flin wrth ei ddyfodiad (Dat. 11:15 gydag 11:18), a bydd y lluoedd milwrol mewn gwirionedd yn ceisio ymladd ag ef i'w ddinistrio (Dat. 17:14)!

Bydd y cenhedloedd yn rhan o frwydr uchafbwynt y Trydydd Rhyfel Byd sydd i ddod, gyda'r ffyrnt brwydr yn Jerwsalem (Sech. 14:1-2) ac yna bydd Crist yn dychwelyd. Mewn pŵer goruwchnaturiol bydd yn "ymladd yn erbyn y cenhedloedd hynny" sy'n ymladd yn ei erbyn (adnod 3). Bydd yn eu trechu'n llwyr (Dat. 17:14)! "Bydd ei draed yn sefyll y dydd hwnnw ar Fynydd yr Olewydd," pellter byr iawn i'r dwyrain o Jerwsalem (Sech. 14:4). (Armstrong HW. The Mystery of the Ages, 1984)

Mae'r Beibl yn datgan y bydd Iesu yn dychwelyd, a bydd yn ennill, ond bydd llawer yn ymladd yn ei erbyn pan fydd yn dychwelyd (Datguddiad 19:19). Bydd llawer yn honni (yn seiliedig ar gamddealltwriaeth o broffwydoliaeth y Beibl, ond yn rhannol oherwydd proffwydi gau a mystigion) mai'r Iesu sy'n dychwelyd yw'r Gwrthgrist olaf!

Mae'r canlynol hefyd gan Herbert Armstrong:

Crefydd wirioneddol -- gwirionedd Duw wedi'i grymuso â chariad Duw a roddir gan yr Ysbryd Glân... LLAWENYDD ANRHIFIADWY o adnabod Duw ac Iesu Grist -- o wybod GWIRIONEDD -- a chynhesrwydd CARIAD dwyfol Duw!...

Dysgeidiaethau gwir Eglwys Dduw yw "byw yn ôl pob gair" o'r Beibl Sanctaidd...

Bydd dynion yn troi o ffordd "cael" at ffordd "rhoi"—ffordd cariad Duw.

Bydd GWARIAETH NEWYDD yn gafael yn y ddaear nawr! (ibid)

Y GWARIAETH NEWYDD yw Teyrnas Dduw. Mae cyhoeddi bod gwareiddiad newydd i ddod a bod yn seiliedig ar gariad yn rhan bwysig o beth yw efengyl wirioneddol y deyrnas a ddysgodd Iesu a'i ddilynwyr. Dyna rywbeth yr ydym ni yn y *Yn parhau* Eglwys Dduw yn pregethu.

Sylweddolodd Herbert Armstrong fod Iesu yn dysgu bod cymdeithas ddynol, hyd yn oed pan mae'n meddwl ei bod am ufuddhau, wedi gwrthod 'ildio' bywyd, ffordd cariad. Prin iawn y mae'n ymddangos bod neb yn deall arwyddocâd yr hyn yr oedd Iesu yn ei ddysgu yn iawn.

Mae iachawdwriaeth trwy Iesu yn rhan o'r Efengyl

Nawr mae rhai sydd wedi darllen hyd yma yn ôl pob tebyg yn pendroni am rôl marwolaeth Iesu mewn iachawdwriaeth. Ydy, mae ei farwolaeth yn rhan o'r efengyl ysgrifennodd y Testament Newydd a Herbert W. Armstrong amdani.

Mae'r Testament Newydd yn dangos bod yr efengyl yn cynnwys iachawdwriaeth trwy Iesu:

¹⁶Oherwydd nid oes arnaf gywilydd o efengyl Crist, oherwydd pŵer Duw yw hi er iachawdwriaeth i bob un sy'n credu, i'r Iddew yn gyntaf a hefyd i'r Groegiaid (Rhufeiniaid 1:16).

⁴Felly aeth y rhai a wasgarwyd ym mhobman yn pregethu

y gair.⁵Yna aeth Philip i lawr i ddinas Samaria a phregethu Crist iddynt. ...¹²Ond pan gredasant Philip wrth iddo bregethu pethau ynghylch teyrnas Dduw ac enw Iesu Grist, bedyddiwyd dynion a menywod. ...²⁵Felly wedi iddynt dystiolaethu a phregethu gair yr Arglwydd, dychwelsant i Jerwsalem, gan bregethu'r efengyl mewn llawer o bentrefi'r Samariaid.²⁶Yna siaradodd angel yr Arglwydd â Philip ...⁴⁰Cafwyd Philip yn Asotus. Ac wedi teithio trwy'r ddinas, pregethodd ym mhob dinas nes iddo ddod i Gesarea. (Actau 8:4,5,12,25,26,40)

¹⁸oed pregethodd iddynt am Iesu a'r atgyfodiad. (Actau 17:18)

³⁰Yna arhosodd Paul am ddwy flynedd gyfan yn ei dŷ rhent ei hun, a derbyniodd bawb a ddaeth ato,³¹ **yn pregethu teyrnas Dduw ac yn dysgu'r pethau sy'n ymwneud â'r Arglwydd Iesu Grist** gyda phob hyder, heb neb yn ei wahardd. (Actau 28:30-31)

Sylwch fod y pregethu'n cynnwys Iesu A'r deyrnas. Yn anffodus, mae dealltwriaeth briodol o efengyl Teyrnas Dduw yn tueddu i fod ar goll o ddysgeidiaethau'r eglwysi Groeg-Rufeinig.

A dweud y gwir, er mwyn ein helpu ni i ddod yn rhan o'r deyrnas honno, roedd Duw yn caru bodau dynol gymaint nes iddo anfon Iesu i farw droston ni (Ioan 3:16-17) ac mae hefyd yn ein hachub ni trwy Ei ras (Effesiaid 2:8). Ac mae hynny'n rhan o'r newyddion da (Actau 20:24).

Efengyl y Deyrnas yw'r hyn sydd ei angen ar y byd, ond ...

Mae gweithio dros heddwch (Mathew 5:9) a gwneud daioni yn nodau gwerth chweil (cf.

Galatiaid 6:10). Ac eto, mae llawer o arweinwyr y byd, gan gynnwys rhai crefyddol, yn credu mai cydweithrediad rhyngwladol rhwng pobl a fydd yn dod â heddwch a ffyniant, ac nid Teyrnas Dduw. Ac er y bydd ganddynt rai llwyddiannau dros dro, nid yn unig na fyddant yn llwyddo, bydd rhai o'u hymdrechion dynol yn y pen draw yn dod â'r blaned Ddaear i'r pwynt lle byddai'n gwneud bywyd yn anghynnaladwy pe na bai Iesu yn dychwelyd i sefydlu Ei Deyrnas (Mathew 24:21-22). Mae bodau dynol yn trwsio'r ddaear heb Dduw yn efengyl ofer a ffug (Salm 127:1).

Mae llawer yn y byd yn ceisio llunio cynllun rhyngwladol Babilonaidd lled-grefyddol i roi trefn fyd-eang newydd ar waith yn yr 21ain.stganrif. Dyma rywbeth y mae'r *Yn parhau* Mae Eglwys Dduw wedi condemnio ers ei sefydlu ac mae'n bwriadu parhau i'w condemnio. Ers i Satan dwyllo Efa i syrthio am fersiwn o'i efengyl bron i 6000 o flynyddoedd yn ôl (Genesis 3), mae llawer o fodau dynol wedi credu eu bod nhw'n gwybod yn well na Duw beth fydd yn eu gwneud nhw a'r byd yn well.

Yn ôl y Beibl, bydd angen cyfuniad o arweinydd milwrol yn Ewrop (a elwir yn Frenin y Gogledd, a elwir hefyd yn Bwystfil Datguddiad 13:1-10) ynghyd ag arweinydd crefyddol (a elwir yn broffwyd ffug, a elwir hefyd yn YR

Anghrist olaf a'r Bwystfil daugorn o Datguddiad 13:11-17) o ddinas y saith bryn (Datguddiad 17:9,18) i ddod â threfn fyd-eang 'Babilonaidd' (Datguddiad 17 a 18) i rym. Er bod angen dychweliad Crist a sefydlu Ei deyrnas ar ddynolryw, ni fydd llawer yn y byd yn talu sylw i'r neges hon yn yr 21ain ganrif.stganrif—byddant yn parhau i gredu gwahanol fersiynau o efengyl ffug Satan. Ond bydd y byd yn derbyn tystiolaeth.

Cofiwch fod Iesu wedi dysgu:

¹⁴A bydd efengyl y deyrnas hon yn cael ei phregethu yn yr holl fyd yn dystiolaeth i'r holl genhedloedd, ac yna daw'r diwedd. (Mathew 24:14)

Sylwch y bydd efengyl y deyrnas yn cyrraedd y byd fel tystiolaeth, yna bydd y diwedd yn dod. Y "diwedd" hwnnw yw dechrau'r "gystudd fawr".

Mae sawl rheswm dros hyn.

Un yw bod Duw eisiau i'r byd glywed yr efengyl wirioneddol cyn dechrau'r Gorthrymder Mawr (a ddangosir i ddechrau ym Mathew 24:21). Felly, mae neges yr efengyl yn dyst ac yn rhybudd (cf. Eseciel 3; Amos 3:7). Bydd yn arwain at fwy o drosiadau o'r Cenhedloedd (Rhufeiniaid 11:25) a throsiadau o'r rhai nad ydynt yn Genhedloedd (Rhufeiniaid 9:27) cyn i Iesu ddychwelyd.

Rheswm arall yw y bydd hanfod y neges yn groes i safbwyntiau Brenin y Gogledd sy'n codi, pŵer Bwystfil, ynghyd â'r Proffwyd Ffug, yr Anghrist terfynol. Bydd y ddau hynny yn y bôn yn addo heddwch trwy ymdrech ddynol a chyfaddawd crefyddol, ond bydd yn arwain at y diwedd (Mathew 24:14-22) a dinistr (cf. 1 Thesalonïaid 5:3).

Er bod y Beibl yn dweud i ymladd dros y ffydd wirioneddol wreiddiol (Jwdas 3), bod gair Duw yn wirionedd (Ioan 17:17), a bod Cristnogion gwir i fod ar wahân i'r rhai sy'n cyfaddawdu â phaganiaeth (2 Corinthisiaid 6:14-17), bydd llawer yn honni bod eu "hefengyl" (newyddion da) yn cynnwys cyfaddawdu fel y gall heddwch ac undod fodoli. Yn anffodus, bydd efengyl wirioneddol Teyrnas Dduw yn cael ei hystyried yn efengyl ffug gan lawer o'r rhai sy'n hyrwyddo agendâu eciwmenaidd a rhyng-ffydd y Bwystfil a'r Proffwyd Ffug (yr Anghrist olaf).

Oherwydd arwyddion a rhyfeddodau celwydd sy'n gysylltiedig â nhw (2 Thesalonïaidd 2:9), bydd y rhan fwyaf o'r byd yn dewis credu celwydd (2 Thesalonïaidd 2:9-12) yn lle neges yr efengyl. Oherwydd condemniadau amhriodol o Deyrnas Dduw filflwyddol gan y Catholigion Rhufeinig, yr Uniongred Dwyreiniol, y Lwtheriaid, ac eraill, bydd llawer yn honni'n anghywir mai neges efengyl filflwyddol Teyrnas Dduw yw'r efengyl ffug sy'n gysylltiedig â'r Bwystfil a'r Gwrthgrist.

Cyn dechrau'r Gorthrymder Mawr, bydd Cristnogion ffyddlon Philadelphia (Datguddiad 3:7-13) yn cyrraedd y byd (Mathew 24:14) yn cyhoeddi efengyl filflwyddol y deyrnas ac yn dweud wrth y byd beth fydd rhai arweinwyr bydol (gan gynnwys y Bwystfil a'r Proffwyd Gau) yn ei wneud.

Byddant yn cefnogi dweud wrth y byd y neges y bydd y Bwystfil, Brenin y Gogledd, ynghyd â'r Proffwyd Ffug, yr Anghrist olaf, yn y pen draw yn dinistrio (ynghyd â rhai o'u cynghreiriaid) yr Unol Daleithiau a gwledydd Eingl-Einlaidd y Deyrnas Unedig, Canada, Awstralia, a Seland Newydd (Daniel 11:24,39) ac y byddant yn fuan wedi hynny yn dinistrio cydffederasiwn Arabaidd/Islamaidd (Daniel 11:40-43), yn gweithredu fel offerynnau'r cythreuliaid (Datguddiad 16:13-14), ac yn y pen draw yn ymladd Iesu Grist ar ôl iddo ddychwelyd (Datguddiad 16:14; 19:19-20). Bydd y Philadelphians ffyddlon (Datguddiad 3:7-13) yn cyhoeddi y bydd teyrnas filflwyddol Duw yn dod yn fuan (ynghyd â rhai o'u cynghreiriaid).

Mae'n debyg y byddai hyn yn creu llawer o sylw yn y cyfryngau ac yn cyfrannu at gyflawni Mathew 24:14. Ni yn y *Yn parhau* Mae Eglwys Dduw yn paratoi llenyddiaeth (mewn sawl iaith), yn ychwanegu at wefannau, ac yn cymryd camau eraill i baratoi ar gyfer y 'gwaith byr' (cf. Rhufeiniaid 9:28) a fydd yn helpu i arwain at benderfyniad Duw bod Mathew 24:14 wedi'i ddarparu'n ddigonol fel tystiolaeth ar gyfer y diwedd i ddod.

Yr 'efengyl ffug' yn cyhoeddi arweinwyr y byd (mae'n debyg rhyw fath 'newydd' o arweinydd uchaf Ewrop ynghyd â phab sydd wedi'i gyfaddawdu a fydd *hawliad* math o Gatholigiaeth) ni fyddant yn hoffi'r cyhoeddiad hwnnw—ni fyddant eisiau i'r byd ddysgu beth fyddant yn ei wneud mewn gwirionedd (ac efallai na fyddant hyd yn oed yn ei gredu eu hunain ar y dechrau, cf. Eiseia 10:5-7). Mae'n debyg y byddant hwy a/neu eu cefnogwyr hefyd yn dysgu'n ffug y bydd Cristnogion ffyddlon Philadelphia yn arddel

athrawiaeth eithafol (milflwyddiaeth) am wrthgrist sy'n dod. Pa bynnag gondemniadau y maent hwy a/neu eu dilynwyr yn eu gwneud tuag at ffyddloniaid Philadelphia a'r *Yn parhau* Bydd Eglwys Dduw yn sbarduno erledigaeth (Daniel 11:29-35; Datguddiad 12:13-15). Bydd hyn hefyd yn arwain at y diwedd—dechrau'r Gorthrymder Mawr (Mathew 24:21; Daniel 11:39; cf. Mathew 24:14-15; Daniel 11:31) yn ogystal â chyfnod o 3 ½ blynedd o amddiffyniad i Gristnogion ffyddlon Philadelphia (Datguddiad 3:10; 12:14-16).

Bydd y Bwystfil a'r Proffwyd Ffug yn defnyddio grym, blacmel economaidd, arwyddion, rhyfeddodau celwydd, llofruddiaeth, a phwysau eraill (Datguddiad 13:10-17; 16:14; Daniel 7:25; 2 Thesalonïaid 2:9-10) i gael rheolaeth. Bydd Cristnogion yn gofyn:

¹⁰“Pa hyd, Arglwydd sanctaidd a gwir, nes i ti farnu a dial ein gwaed ar y rhai sy'n trigo ar y ddaear?” (Datguddiad 6:10)

Drwy'r oesoedd, mae pobl Dduw wedi meddwl tybed a gofyn, “Pa mor hir fydd hi cyn i Iesu ddychwelyd?”

Er nad ydym yn gwybod y dydd na'r awr, rydym yn disgwyl i Iesu ddychwelyd (a sefydlu Teyrnas Dduw filflwyddol) yn yr 21ain ganrif.stganrif yn seiliedig ar lawer o ysgrythurau (e.e. Mathew 24:4-34; Salm 90:4; Hosea 6:2; Luc 21:7-36; Hebreaid 1:1-2; 4:4,11; 2 Pedr 3:3-8; 1 Thesalonïaid 5:4), y gwelwn rai rhannau ohonynt yn cael eu cyflawni nawr.

Os na fydd Iesu yn ymyrryd, bydd dynoliaeth wedi difodi pob bywyd:

²¹Oherwydd yna bydd gorthrymder mawr, fel na fu er dechrau'r byd hyd y pryd hwn, nac ychwaith ni fydd byth.²²Ac oni bai bod y dyddiau hynny wedi'u byrhau, ni fyddai neb yn cael ei achub; ond er mwyn yr etholedigion y bydd y dyddiau hynny'n cael eu byrhau. (Mathew 24:21-22)

²⁹Yn syth ar ôl gorthrymder y dyddiau hynny bydd yr haul yn tywyllu, a'r lleuad ni fydd yn rhoi ei llewyrch; bydd y sêr yn cwmpo o'r nef, a bydd pwerau'r nefoedd yn cael eu hysgwyd.³⁰Yna bydd arwydd Mab y Dyn yn ymddangos yn y nef, ac yna bydd holl lwythau'r ddaear yn galaru, a byddant yn gweld Mab y Dyn yn dod

ar gymylau'r nef gyda nerth a gogoniant mawr.³¹Ac fe anfon ei angylion â sain utgorn uchel, a byddant yn casglu ynghyd ei etholedigion o'r pedwar gwynt, o un pen i'r nefoedd hyd y llall. (Mathew 24:29-31)

Teyrnas Dduw yw'r hyn sydd ei angen ar y byd.

Llysgenhadon dros y Deyrnas

Beth yw eich rôl yn y Deyrnas?

Ar hyn o bryd, os ydych chi'n Gristion go iawn, rydych chi i fod yn llysgennad dros Iesu a Theyrnas Dduw. Sylwch ar yr hyn a ysgrifennodd yr Apostol Paul:

²⁰Yn awr, felly, llysgenhadon dros Grist ydym ni, fel pe bai Duw yn erfyn trwom ni: yr ydym yn erfyn arnoch dros Grist, cymodwch â Duw. (2 Corinthiaid 5:20)

¹⁴Safwch felly, wedi gwregysu eich canol â gwirionedd, wedi gwisgo dwyfronneg cyfiawnder,¹⁵a chael esgidiau ar eich traed â pharatoad efengyl yr heddwch;¹⁶yn anad dim, gan gymryd tarian ffydd, yr hon y byddwch yn gallu diffodd holl saethau tanllyd yr Un drwg.¹⁷A chymerwch helm iachawdwriaeth, a chleddyf yr Ysbryd, sef gair Duw,¹⁸ oed gan weddio bob amser gyda phob gweddi a deisyfiad yn yr Ysbryd, gan fod yn wylidwrus i'r diben hwn gyda phob dyfalbarhad a deisyfiad dros yr holl saint—¹⁹ac i mi, fel y rhoddir i mi air, fel y gallwyf agor fy ngheg yn hy i gyhoeddi dirgelwch yr efengyl,²⁰yr wyf yn llysgennad drosto mewn cadwyni; er mwyn i mi lefaru ynddo yn hy, fel y dylwn lefaru. (Effesiaid 6:14-20)

Beth yw llysgennad? *Merriam-Webster* sydd â'r diffiniad canlynol:

1:llysgennad swyddogol; yn *arbennig* :asiant diplomyddol o'r radd uchaf sydd wedi'i achredu i lywodraeth neu frenin dramor fel cynrychiolydd preswyl ei lywodraeth neu frenin ei hun neu wedi'i benodi ar gyfer aseiniad diplomyddol arbennig ac yn aml dros dro

2a:cynrychiolydd neu negesydd awdurdodedig

Os ydych chi'n Gristion go iawn, rydych chi'n gennad swyddogol, dros Grist! Sylwch ar yr hyn a ysgrifennodd yr Apostol Pedr:

⁹Ond cenhedlaeth etholedig ydych chi, offeiriadaeth frenhinol, cenedl sanctaidd, pobl arbennig iddo ef ei hun, er mwyn i chi gyhoeddi clodydd yr hwn a'ch galwodd allan o dywyllwch i'w oleuni rhyfeddol;¹⁰a fu gynt heb fod yn bobl ond sydd yn awr yn bobl Dduw, nad oeddent wedi derbyn trugaredd ond sydd yn awr wedi derbyn trugaredd. (1 Pedr 2:9-10)

Fel Cristnogion, dylem fod yn rhan o genedl sanctaidd.

Pa genedl sydd bellach yn sanctaidd?

Wel, yn sicr dim un o deyrnasoedd y byd hwn—ond byddant yn rhan o Deyrnas Crist yn y pen draw (Datguddiad 11:15). Cenedl Duw, Ei Deyrnas sy'n sanctaidd.

Fel llysgenhadon, nid ydym fel arfer yn ymwneud â gwleidyddiaeth uniongyrchol cenhedloedd y byd hwn. Ond dylem fyw ffordd o fyw Duw nawr (gweler hefyd yr eLyfr am ddim sydd ar gael yn www.ccog.org gyda'r teitl: [*Cristnogion: Llysgenhadon dros Deyrnas Dduw, cyfarwyddiadau Beiblaidd ar fyw fel Cristion*](#) Drwy fyw ffordd o fyw Duw nawr, rydym yn dysgu'n well pam fod ffyrdd Duw orau, fel y gallwn yn Ei deyrnas fod yn frenhinoedd ac yn offeiriaid a theyrnasu gyda Christ ar y ddaear:

⁵I'r Un a'n carodd ni ac a'n golchiodd ni oddi wrth ein pechodau yn ei waed ei hun,⁶ac a'n gwnaeth ni'n frenhinoedd ac yn offeiriaid i'w Dduw a'i Dad, iddo Ef y bo'r gogoniant a'r gallu am byth bythoedd. Amen. (Datguddiad 1:5-6)

¹⁰Ac a'n gwnaethom yn frenhinoedd ac yn offeiriaid i'n Duw; A byddwn yn teyrnasu ar y ddaear. (Datguddiad 5:10)

Un agwedd yn y dyfodol ar ddod yn frenhinoedd ac yn offeiriaid fydd dysgu'r rhai sy'n farwol bryd hynny i gerdded yn ffyrdd Duw:

¹⁹Oherwydd bydd y bobl yn trigo yn Seion yn Jerwsalem; ni fyddwch yn wylw mwyach. Bydd yn drugarog iawn wrthych wrth sŵn eich cri; pan glywo, bydd yn eich ateb.²⁰Ac er i'r Arglwydd roi bara adfyd a dŵr blinder i ti, eto ni symudir dy athrawon i gongl mwyach, ond bydd dy lygaid yn gweld dy athrawon.²¹Bydd dy glustiau'n clywed gair y tu ôl i ti, yn dweud, "Dyma'r ffordd, rhodia ynddi," pryd bynnag y troi i'r dde neu pryd bynnag y troi i'r chwith. (Eseia 30:19-21)

Er bod honno'n broffwydoliaeth ar gyfer teyrnas y milflwyddol, yn yr oes hon mae angen i Gristnogion fod yn barod i addysgu:

¹²... erbyn hyn dylech fod yn athrawon (Hebreaidd 5:12)

¹⁵Ond sancteiddwch yr Arglwydd Dduw yn eich calonnau: a byddwch barod bob amser i roi ateb i bob dyn a ofynno i chwi reswm am y gobaith sydd ynoch, gyda gostyngeiddrwydd ac ofn (1 Pedr 3:15).

Mae'r Beibl yn dangos y bydd llawer o'r Cristnogion mwy ffyddlon, ychydig cyn dechrau'r Gorthrymder Mawr, yn cyfarwyddo llawer:

³³A bydd y rhai o'r bobl sy'n deall yn addysgu llawer (Daniel 11:33)

Felly, mae dysgu a thyfu mewn gras a gwybodaeth (2 Pedr 3:18), yn rhywbeth y dylem fod yn ei wneud nawr. Rhan o'ch rôl yn Nheyrnas Dduw yw gallu addysgu.

Ac i Gristnogion mwy ffyddlon Philadelphia (Datguddiad 3:7-13), bydd hyn hefyd yn cynnwys cefnogi tystiolaeth bwysig yr efengyl cyn dechrau teyrnas filflwyddol Dduw (cf. Mathew 24:14).

Ar ôl i Deyrnas Dduw gael ei sefydlu, bydd pobl Dduw yn cael eu defnyddio i helpu i adfer planed sydd wedi'i difrodi:

¹²Bydd y rhai o'ch plith yn adeiladu'r hen adfeilion; Fe godi di sylfeini cenhedlaeth lawer; a'th alwr yn Atgyweiriwr y Bwlch, yn Adferwr Strydoedd i Drig ynddynt. (Eseia 58:12)

Felly, bydd pobl Dduw a fu'n byw yn ôl ffordd Duw yn yr oes hon yn ei gwneud hi'n haws i bobl fyw mewn dinasoedd (ac mewn mannau eraill) yn ystod yr amser adferiad hwn yn ystod y mileniwm.

Bydd y byd yn lle gwell go iawn. Dylem fod yn llysgenhadon dros Grist nawr, fel y gallwn hefyd wasanaethu yn Ei Deyrnas.

Mae Neges Gwir yr Efengyl yn Drawsnewidiol

Dywedodd Iesu, "Os arhoswch yn fy ngair i, yr ydych yn wir ddisgyblion i mi. 32 A chewch wybod y gwirionedd, a bydd y gwirionedd yn eich rhyddhau" (Ioan 8:31-32). Mae gwybod y gwirionedd am efengyl Teyrnas Dduw yn ein rhyddhau rhag cael ein dal yng ngobaith ffug y byd hwn. Gallwn gefnogi cynllun sy'n gweithio yn hyfdra - cynllun Duw! Mae Satan wedi twyllo'r byd i gyd (Datguddiad 12:9) a Theyrnas Dduw yw'r ateb gwirioneddol. Mae angen i ni sefyll dros y gwirionedd a'i hyrwyddo (cf. Ioan 18:37).

Mae neges yr efengyl yn fwy na dim ond iachawdwriaeth bersonol. Dylai newyddion da Teyrnas Dduw drawsnewid rhywun yn yr oes hon:

²A pheidiwch â chymysgu â'r byd hwn, ond newidiwch eich ffordd trwy adnewyddu eich meddwl, er mwyn i chi brofi beth yw ewyllys dda, dderbyniol a pherffaith Duw. (Rhufeiniaid 12:2)

Mae Cristnogion gwir yn cael eu trawsnewid i wasanaethu Duw ac eraill:

²²Chwi gaethweision, ufuddhewch ym mhob peth i'ch meistri yn ôl y cnawd, nid â gwasanaeth llygad, fel rhai sy'n plesio dynion, ond mewn didwylledd calon, gan ofni Duw.²³A beth bynnag a wnewch, gwnewch o galon, fel i'r Arglwydd ac nid i ddynion,²⁴gan wybod y byddwch yn derbyn gan yr Arglwydd wobr yr etifeddiaeth; oherwydd yr ydych yn gwasanaethu'r Arglwydd Crist. (Colosiaid 3:22-24)

²⁸ ^{oed}Felly, gan ein bod yn derbyn teyrnas na ellir ei hysgwyd, gadewch inni gael gras, trwy yr hwn y gallwn wasanaethu Duw yn dderbyniol gyda pharch ac ofn duwiol. (Hebreaid 12:28)

Mae Cristnogion gwir yn byw'n wahanol i'r byd. Rydym yn derbyn safonau Duw uwchlaw safonau'r byd ar gyfer yr hyn sy'n iawn a'r hyn sy'n anghywir. Mae'r cyfiawn yn byw trwy ffydd (Hebreaidd 10:38), gan ei fod yn cymryd ffydd i fyw ffordd Duw yn yr oes hon. Ystyriwyd Cristnogion mor wahanol i'r byd yr oeddent yn byw ynddo, fel bod eu dull o fyw yn cael ei gyfeirio atynt fel "y Ffordd" yn y Testament Newydd (Actau 9:2; 19:9; 24:14,22). Mae'r byd yn byw'n hunanol, wedi'i dwyllo dan ddylanwad Satan, yn yr hyn a elwir yn "ffordd Cain" (Jwdas 11).

Mae Efengyl Teyrnas Dduw yn neges o gyfiawnder, llawenydd a heddwch (Rhufeiniaid 14:17). Mae'r gair proffwydol, wedi'i ddeall yn iawn, yn gysurus (cf. 1 Corinthisiaid 14:3; 1 Thesalonïaidd 4:18), yn enwedig wrth i ni wyllo'r byd yn chwalu (cf. Luc 21:8-36). Mae'r ffordd Gristnogol wirioneddol o fyw yn arwain at ddigonedd ysbrydol a bendithion corfforol (Marc 10:29-30). Dyma ran o'r rheswm pam mae'r rhai sy'n ei byw yn deall bod angen Teyrnas Dduw ar y byd. Cristnogion yw llysgenhadon Teyrnas Dduw.

Mae Cristnogion yn rhoi ein gobaith yn yr ysbrydol, nid y corfforol, er ein bod yn byw mewn byd corfforol (Rhufeiniaid 8:5-8). Mae gennym "obaith yr efengyl" (Colosïaidd 1:23). Dyma rywbeth yr oedd Cristnogion cynnar yn ei ddeall nad yw llawer sy'n cyffesu Iesu heddiw yn ei ddeall yn iawn.

6. Mae eglwysi Groeg-Rufeinig yn dysgu bod y Deyrnas yn Bwysig, Ond...

Mae'r eglwysi Groeg-Rufeinig yn credu eu bod yn dysgu agweddau ar Deyrnas Dduw, ond mae ganddyn nhw anhawster deall yn iawn beth ydyw mewn gwirionedd. Er enghraifft, *Y Gwyddoniadur Catholig* yn dysgu hyn am y deyrnas:

Crist ... Ym mhob cam yn Ei ddysgeidiaeth mae dyfodiad y deyrnas hon, ei hamrywiol agweddau, ei hystyr fanwl gywir, y ffordd y mae i'w chyrraedd, yn ffurfio prif destun Ei areithiau, cymaint felly fel bod Ei araith yn cael ei galw'n "efengyl y deyrnas"...dechreusant siarad am yr Eglwys fel "teyrnas Dduw"; cf. Col., I, 13; I Thess., ii,

12; Apoc., I, 6, 9; v, 10, ac ati ...mae'n golygu'r Eglwys fel y sefydliad Dwyfol hwnnw ... (Pope H. Kingdom of God. The Catholic Encyclopedia, Cyfrol VIII. 1910).

Er bod yr uchod yn cyfeirio at “Col., I, 13; I Thess., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v, 10,” os chwiliwch amdanynt, fe welwch nad yw'r un o'r adnodau hynny'n dweud dim am **yr Eglwys** sef Teyrnas Dduw. Maen nhw'n dysgu y bydd credinwyr yn rhan o Deyrnas Dduw neu mai teyrnas Iesu ydyw. Mae'r Beibl yn rhybuddio y byddai llawer yn newid yr efengyl neu'n troi at un arall, un anwir (Galatiaid 1:3-9). Yn anffodus, mae amryw o rai wedi gwneud hynny.

Dysgodd Iesu, “Myfi yw'r ffordd, y gwirionedd, a'r bywyd. Nid oes neb yn dod at y Tad ond trwof fi” (Ioan 14:6). Dysgodd Pedr, “Ac nid oes iachawdwriaeth yn neb arall, oherwydd nid oes enw arall dan y nef wedi'i roi ymhlith dynion, yr hwn y mae'n rhaid i ni gael ein hachub drwyddo” (Actau 4:12). Dywedodd Pedr wrth yr Iddewon fod yn rhaid i bawb gael y ffydd i edifarhau a derbyn Iesu er mwyn cael eu hachub (Actau 2:38).

Mewn cyferbyniad â hyn, mae'r diweddar Pab Ffransis wedi dysgu y gellir achub anffyddwyr, heb Iesu, trwy weithredoedd da! Mae hefyd yn dysgu y gellir achub Iddewon heb dderbyn Iesu! Yn ogystal, mae ef a rhai Groeg-Rufeiniaid hefyd yn ymddangos i ystyried bod fersiwn anfeblaidd o 'Mair' yn allweddol i'r efengyl yn ogystal â bod yn allweddol i undod eciwmenaidd a rhyng-ffydd. Yn anffodus, nid ydynt hwy nac eraill yn deall pwysigrwydd Iesu NAC Efengyl wirioneddol Teyrnas Dduw. Mae llawer yn hyrwyddo efengylau ffug.

Mae llawer yn dymuno rhodio wrth weld a chael ffydd yn y byd. Mae'r Testament Newydd yn dysgu bod Cristnogion i edrych i fyny:

²Rhowch eich bryd ar bethau sydd uchod, nid ar bethau sydd ar y ddaear. (Colosiaid 3:2)

⁷Oherwydd yr ydym yn rhodio trwy ffydd, nid trwy olwg. (2 Corinthiaid 5:7)

Ac eto, yn y bôn dysgodd y Pab Pius XI i gerdded wrth olwg ei eglwys:

...yr Eglwys Gatholig...yw teyrnas Crist ar y ddaear. (Encyclical Pius Pa rai yw'r cyntaf?).

Y Beibl Catholig 101 Mae'r wefan yn honni, "sefydlwyd Teyrnas Dduw ar y ddaear gan Iesu Grist yn y flwyddyn 33 OC, ar ffurf Ei Eglwys, dan arweiniad Pedr...yr Eglwys Gatholig." Eto i gyd, nid yw Teyrnas filflwyddol Duw yma nac Eglwys Rhufain. Pan ddaw, bydd ar y ddaear. Er bod gan wir Eglwys Dduw "allweddi'r deyrnas" (Mathew 16:19), mae'r rhai sy'n honni mai eglwys yw teyrnas Dduw "wedi cymryd allwedd gwybodaeth i ffwrdd" (Luc 11:52).

Mae Eglwys Rhufain yn dysgu mor gryf yn erbyn Teyrnas filflwyddol ddaearol Duw sydd ar ddod yn fuan fel mai dyma'r unig "athrawiaeth am y Gwrthgrist" a restrir yn y dogfennau swyddogol. *Catecism yr Eglwys Gatholig*:

676 Mae twyll yr Anghrist eisoes yn dechrau ffurfio yn y byd bob tro y gwneir yr honiad i wireddu o fewn hanes y gobaith Meseianaid hwnnw na ellir ei wireddu ond y tu hwnt i hanes trwy'r farn eschatolegol. Mae'r Eglwys wedi gwrthod hyd yn oed ffurfiau wedi'u haddasu o'r ffugio hwn o'r deyrnas i ddod o dan yr enw milflwyddoldeb... (Catechism yr Eglwys Gatholig. Imprimatur Potest +Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY 1995, t. 194)

Yn anffodus, bydd gan y rhai sy'n cytuno â'r safbwynt hwnnw broblemau mawr gyda chyhoeddi Efengyl Teyrnas Dduw yn y diwedd. Bydd rhai yn cymryd camau ofnadwy yn erbyn y rhai sy'n ei chyhoeddi (Daniel 7:25; 11:30-36). Ond, efallai eich bod chi'n meddwl, oni fydd pawb sy'n cyffesu Iesu yn Arglwydd yn y deyrnas? Na, ni fyddant. Sylwch ar yr hyn a ddywedodd Iesu:

²¹"Nid pawb sy'n dweud wrthyf, 'Arglwydd, Arglwydd,' fydd yn mynd i mewn i deyrnas nefoedd, ond yr hwn sy'n gwneud ewyllys fy Nhad, yr hwn sydd yn y nefoedd."²²Bydd llawer yn dweud wrthyf yn y dydd hwnnw, 'Arglwydd, Arglwydd, oni phroffwydasom yn dy enw, a bwrw allan gythreuliaid yn dy enw, a gwneud llawer o ryfeddodau yn dy enw?'²³Ac yna byddaf yn datgan wrthynt, 'Nid

oeddwn erioed yn eich adnabod; ewch ymaith oddi wrthyf, chwi sy'n gwneud anghyfraith!' (Mathew 7:21-23)

Nododd yr Apostol Paul fod "dirgelwch anhrefn" "eisoës ar waith" (2 Thesalonïaid 2:7) yn ei amser ef. Mae'r anhrefn hwn hefyd yn gysylltiedig â rhywbeth y mae'r Beibl yn rhybuddio yn ei erbyn yn yr amseroedd diwedd a elwir yn "Dirgelwch, Babilon Fawr" (Datguddiad 17:3-5).

Mae "dirgelwch anghyfraith" yn gysylltiedig â Christnogion proffesiadol sy'n credu nad oes angen iddynt gadw cyfraith Deg Gorchymyn Duw, ac ati a/neu fod cymaint o eithriadau derbyniol iddi a/neu fod ffurfiau derbyniol o benyd i dorri cyfraith Duw, felly er eu bod yn meddwl bod ganddynt ffurf o gyfraith Duw, nid ydynt yn cadw ffurf o Gristnogaeth y byddai Iesu neu Ei apostolion yn ei chydnabod fel un gyfreithlon.

Mae'r Groegiaid-Rhufeiniaid fel y Phariseaid a dorrodd orchmynion Duw, ond a honnodd fod eu traddodiadau yn gwneud hyn yn dderbyniol—condemniodd Iesu'r dull hwnnw (Mathew 15:3-9)! Rhybuddiodd Eiseia hefyd y byddai pobl sy'n honni eu bod yn eiddo i Dduw yn gwrthryfela yn erbyn Ei gyfraith (Eiseia 30:9). Yn anffodus, mae'r gwrthryfel digyfraith hwn yn rhywbeth rydyn ni'n ei weld hyd heddiw.

"Dirgelwch" arall, i bob golwg, yw bod Eglwys Rhufain yn ymddangos i gredu y bydd ei hagendâu eciwmenaidd a rhyng-ffydd milwrol yn arwain at heddwch a fersiwn anfeiblaidd o Deyrnas Dduw ar y ddaear. Mae'r Ysgrythur yn rhybuddio yn erbyn undod eciwmenaidd sydd i ddod, y mae'n ei ddysgu a fydd, am ychydig flynyddoedd, yn llwyddiannus (nodyn: y *Beibl Newydd Jerwsalem*, cyfieithiad a gymeradwywyd gan y Catholigion, a ddangosir):

⁴Ymostyngasant o flaen y ddraig am iddo roi ei awdurdod i'r bwystfil; ac ymostyngasant o flaen y bwystfil, gan ddweud, 'Pwy all gymharu â'r bwystfil? Pwy all ymladd yn ei erbyn?'¹⁵Caniatawyd i'r bwystfil lefaru ei ymffrost a'i gabledau a bod yn weithredol am ddau fis a deugain;⁶ac fe lefarodd ei chabledau yn erbyn Duw, yn erbyn ei enw, ei babell nefol a phawb sy'n cael lloches yno.⁷Caniatawyd iddo ryfela yn erbyn y saint a'u gorchfygu, a rhoddwyd iddo awdurdod dros bob hil, pobl, iaith a chenedl;⁸a

bydd holl bobl y byd yn ei addoli, hynny yw, pawb nad yw eu henw wedi'i ysgrifennu ers seiliad y byd yn llyfr bywyd yr Oen aberthol.⁹Gadewch i unrhyw un sy'n gallu clywed, wrando:¹⁰Y rhai i gaethiwed i gaethiwed; y rhai i farwolaeth trwy'r cleddyf i farwolaeth trwy'r cleddyf. Dyma pam mae'n rhaid i'r saint gael dyfalbarhad a ffydd. (Datguddiad 13:4-10)

Mae'r Beibl yn rhybuddio yn erbyn undod Babilon yn yr amser diwedd:

¹Daeth un o'r saith angel oedd â'r saith bowlen ganddynt i siarad â mi, a dywedodd, 'Tyrd yma, a dangosaf i ti gosb y butain fawr sydd wedi'i gorseddu wrth ddyfroedd toreithiog,²gyda hi y bu holl frenhinoedd y ddaear yn puteiniaid, ac a feddwodd holl boblogaeth y byd ar win ei godineb hi.'³Aeth â mi yn yr ysbryd i anialwch, ac yno gwelais wraig yn marchogaeth ar fwystfil ysgarlad, a chanddo saith pen a deg corn, ac a deitlau cableddus wedi'u hysgrifennu ar ei ben i gyd.⁴Roedd y wraig wedi'i gwisgo mewn porffor ac ysgarlad, ac wedi'i disgleirio ag aur a gemau a pherlau, ac roedd ganddi gwpan gwin aur yn llawn o faw ffaidd ei phuteindra;⁵ **ar ei thalcen roedd enw wedi'i ysgrifennu, enw dirgel: 'Babilon Fawr, mam yr holl buteiniaid a'r holl arferion budr ar y ddaear.**⁶Gwelais ei bod hi'n feddw, yn feddw â gwaed y saint, a gwaed merthyron Iesu; a phan welais hi, cefais fy synnu'n llwyr. (Datguddiad 17:1-6)

⁹Mae hyn yn galw am graffter. Y **saith pen yw'r saith bryn**, y mae'r fenyw yn eistedd arno ...¹⁸^{oed}Y fenyw welsoch chi yw **y ddinas fawr** sydd â awdurdod dros holl lywodraethwyr y ddaear.' (Datguddiad 17:9,18)

¹Ar ôl hyn, gwelais angel arall yn disgyn o'r nef, a rhoddwyd iddo awdurdod mawr; a disgleiriodd y ddaear â'i ogoniant ef.²Ar uchaf ei lais gwaeddodd, 'Mae Babilon wedi cwmpo, **Babilon Fawr** wedi cwmpo, ac wedi dod yn gysgodfan i gythreuliaid ac yn llety i bob ysbryd aflan ac aderyn budr, ffaidd.³Y mae'r holl genhedloedd wedi yfed yn ddwfn o win ei phuteindra; mae pob brenin ar y ddaear wedi puteinio gyda hi, a phob masnachwr wedi tyfu'n gyfoethog trwy ei hanhrefn.⁴Llefaroedd llais arall o'r nefoedd;

clywais ef yn dweud, **'Dewch allan, fy mhobl, i ffwrdd oddi wrthi, rhag i chi rannu yn ei throseddau hi a chael yr un plaau i'w dwyn.**⁵Mae ei phechodau wedi cyrraedd hyd at yr awyr, ac mae gan Dduw ei throseddau mewn golwg: trin hi fel y mae hi wedi trin eraill.⁶Rhaid iddi gael ei thalu ddwywaith y swm a ofynnodd. Mae hi i gael cwpan cryfder dwbl o'i chymysgedd ei hun.⁷Mae pob un o'i phleserau a'i horgïau i'w gyfateb gan artaith neu boen. Rwyf wedi fy ngorseddu'n frenhines, mae hi'n meddwl; nid wyf yn weddw ac ni fyddaf byth yn profi galar.⁸Am hynny, mewn un diwrnod, bydd y plaau yn disgyn arni: clefyd a galar a newyn. Bydd hi'n cael ei llosgi i'r llawr. Yr Arglwydd Dduw a'i condemniodd hi yw nerthol.⁹'Bydd galar a wylofain amdani gan frenhinoedd y ddaear a buteiniodd gyda hi a chynnal orgïau gyda hi. Maent yn gweld y mwg wrth iddi losgi,' (Datguddiad 18:1-9)

Yn Sechareia, mae'r Beibl yn rhybuddio yn erbyn Babilon sydd i ddod ac yn dangos na fydd undod priodol yn digwydd tan *ar ôl* Mae Iesu'n dychwelyd:

¹⁰Gwylwch! Gwylwch! Ffowch o wlad y gogledd, medd yr ARGLWYDD; oherwydd yr wyf wedi eich gwasgaru i bedwar gwynt y nefoedd, medd yr ARGLWYDD.¹¹Gwylwch allan! Dihangwch, **Seion, yn byw nawr gyda merch Babilon!**

¹²Oherwydd dywed ARGLWYDD y Sabaoth hyn, gan fod y Gogoniant wedi'i gomisiynu

fi, am y cenhedloedd a'ch ysbeiliasant, 'Pwy bynnag a'ch cyffwrdd â chi sy'n cyffwrdd â channwyll fy llygad.¹³Yn awr edrychwch, byddaf yn chwifio fy llaw drostynt, a byddant yn cael eu hysbeilio gan y rhai y maent wedi eu caethiwo.' Yna byddwch yn gwybod mai ARGLWYDD y Lluedd sydd wedi fy anfon!¹⁴Cenwch, llawenha, ferch Seion, oherwydd yn awr yr wyf yn dod i fyw yn eich plith—meddai'r ARGLWYDD!¹⁵Ac ar y diwrnod hwnnw bydd llawer o genhedloedd yn troi at yr ARGLWYDD. Ie, byddant yn dod yn bobl iddo, a byddant yn byw yn eich plith. Yna byddwch yn gwybod mai ARGLWYDD y Lluedd sydd wedi fy anfon atoch!¹⁶Bydd yr ARGLWYDD yn meddiannu Jwda, ei ran yn y Tir Sanctaidd, ac yn gwneud Jerwsalem yn ddewis iddo eto. (Sechareia 2:10-16;

nodwch yn y fersiynau KJV/NKJV fod yr adnodau wedi'u rhestru fel Sechareia 2:6-12)

Mae'r mudiadau eciwmeniaidd a rhyng-ffydd y mae'r Cenhedloedd Unedig, y Fatican, llawer o Brotestaniaid, ac arweinwyr Uniongred y Dwyrain yn eu hyrwyddo yn cael eu condemnio'n glir gan y Beibl ac ni ddylid eu hannog. Rhybuddiodd Iesu am y rhai *hawlio* i ddilyn yr Un a fyddai'n "twyllo llawer" (Mathew 24:4-5). Mae llawer o eciwmeniaeth yn gysylltiedig ag agor sêl gyntaf Datguddiad 6:1-2, a elwir hefyd yn "farchog gwyn" Datguddiad (nad yw'n Iesu) a phutein Datguddiad 17.

Fel Sechareia, dysgodd yr Apostol Paul hefyd na fyddai undod gwirioneddol ffydd yn digwydd nes *ar ôl* Mae Iesu'n dychwelyd:

¹³nes i ni i gyd gyrraedd undod mewn ffydd a gwybodaeth am Fab Duw a ffurfio'r Dyn perffaith, wedi aeddfedu'n llawn â chyflawnder Crist ei hun. (Effesiaid 4:13)

Mae'r rhai sy'n credu bod yr undod hwn yn dod cyn dychweliad Iesu yn gwneud camgymeriad. Mewn gwirionedd, pan fydd Iesu'n dychwelyd, bydd yn rhaid iddo ddinistrio undod y cenhedloedd a fydd yn ymgynnull yn ei erbyn:

^{11:15}Yna chwythodd y seithfed angel ei utgorn, a chlywyd lleisiau yn gweiddi yn y nef, yn gweiddi, 'Mae brenhiniaeth y byd wedi dod yn frenhiniaeth i'n Harglwydd a'i Grist, a bydd yn teyrnasu am byth bythoedd.'¹⁶Y pedwar henuriad ar hugain, wedi eu gorseddu ym mhresenoldeb Duw, a ymgrymasant a chyffyrddasant â'r llawr â'u talcennau gan addoli Duw¹⁷gyda'r geiriau hyn, 'Diolchwn i ti, Arglwydd Dduw Hollalluog, yr hwn sydd, yr hwn oedd, am gymryd dy allu mawr a dechrau dy deyrnasiad.'^{18 oed}'Roedd y cenhedloedd mewn cynnwrf, ac yn awr mae'r amser wedi dod i'th ddial, ac i'r meirw gael eu barnu, ac i'th weision y proffwydi, i'r saint, ac i'r rhai sy'n ofni dy enw, bach a mawr fel ei gilydd, gael eu gwobrwyo. Mae'r amser wedi dod i ddinistrio'r rhai sy'n dinistrio'r ddaear.' (Datguddiad 11:15-18)

^{19:6}A chlywais yr hyn a oedd yn ymddangos fel lleisiau tyrfa enfawr, fel sŵn y cefnfor neu ruo mawr y taranau, yn ateb, 'Aleliwia! Mae teyrnasiad yr Arglwydd ein Duw Hollalluog wedi dechrau; . . .¹⁹Yna gwelais y bwystfil, gyda holl frenhinoedd y ddaear a'u byddinoedd, wedi ymgynnull i ymladd yn erbyn y Marchog a'i fyddin.²⁰Ond cafodd y bwystfil ei gipio'n garcharorion, ynghyd â'r proffwyd ffug a oedd wedi gwneud gwyर्थiau dros y bwystfil, ac a oedd wedi twyllo drwyddynt y rhai oedd wedi derbyn marc y bwystfil a'r rhai oedd wedi addoli ei ddelw. Cafodd y ddau hyn eu bwrw'n fyw i'r llyn tanllyd o sylffwr llosgi.²¹Lladdwyd y gweddill i gyd gan gleddyf y Marchog, a ddaeth allan o'i enau, a llanwodd yr holl adar eu cnawd . . .^{20:4}Yna gwelais orseddau, lle eisteddasant, ac arnynt y rhoddwyd y pŵer i roi barn. Gwelais eneidiau pawb a gafodd eu dienyddio am dystiolaethu dros Iesu ac am bregethu gair Duw, a'r rhai a wrthododd addoli'r bwystfil na'i ddelw ac na fyddai'n derbyn y nod brand ar eu talcennau na'u dwylo; daethant yn fyw, a theyrnasasant gyda Christ am fil o flynyddoedd. (Datguddiad 19:6,19-21; 20:4, NJB)

Sylwch y bydd yn rhaid i Iesu ddinistrio byddinoedd y byd sydd wedi uno yn ei erbyn. Yna bydd Ef a saint yr atgyfodiad cyntaf yn teyrnasu. Dyna pryd y bydd undod priodol yn y ffydd. Yn anffodus, bydd llawer yn gwrando ar weinidogion ffug sy'n ymddangos yn dda, ond nad ydynt, fel y rhybuddiodd yr Apostol Paul (2 Corinthiaid 11:14-15). Pe bai mwy yn deall y Beibl ac efengyl Teyrnas Dduw yn wirioneddol, byddai llai o bobl yn ymladd yn erbyn Iesu ar ei ddychweliad.

7. Pam Teyrnas Dduw?

Er bod bodau dynol yn hoffi meddwl ein bod ni mor glyfar, mae terfynau i'n dealltwriaeth, ond mae “dealltwriaeth Duw yn anfeidrol” (Salm 147:5).

Dyna pam y bydd angen ymyrraeth Duw i drwsio'r blaned hon.

Er bod llawer yn credu yn Duw, mae mwyafrif helaeth bodau dynol yn amharod i wneud yr hyn y mae'n ei ddweud a byw fel *Feyn* cyfarwyddo go iawn. Sylwch ar y canlynol:

⁸Y mae wedi dangos i ti, O ddyn, beth sy'n dda; a beth mae'r Arglwydd yn ei ofyn gennyt ond gwneud cyfiawnder, caru trugaredd, a rhodio'n ostyngedig gyda'th Dduw? (Micha 6:8)

I gerdded yn ostyngedig *gyda* Nid yw Duw yn rhywbeth y mae dynoliaeth wedi bod yn wirioneddol barod i'w wneud. O gyfnod Adda ac Efa (Genesis 3:1-6), mae bodau dynol wedi dewis dibynnu arnyn nhw eu hunain a'u blaenoriaethau, uwchlaw rhai Duw, er gwaethaf Ei orchmynion (Exodus 20:3-17).

Mae Llyfr y Diarhebion yn dysgu:

⁵Ymddiried yn yr Arglwydd â'th holl galon, a phaid â phwyso ar dy ddealltwriaeth dy hun;⁶Yn dy holl ffyrdd cydnabyddwch Ef, ac efe a gyfarwydda dy lwybrau.⁷Paid â bod yn ddoeth yn dy olwg dy hun; ofna'r Arglwydd a throa oddi wrth ddrwg. (Diarhebion 3:5-7)

Eto i gyd, ni fydd y rhan fwyaf o bobl yn ymddiried yn Nuw â'u holl galon nac yn aros iddo gyfarwyddo eu camau. Mae llawer yn dweud y byddant yn gwneud yr hyn y mae Duw ei eisiau, ond nid ydynt yn ei wneud. Mae dynoliaeth wedi cael ei thwylo gan Satan (Datguddiad 12:9) ac wedi syrthio i chwantau'r byd a 'balchder bywyd' (1 Ioan 2:16).

Felly, mae llawer wedi llunio eu traddodiadau crefyddol a'u llywodraethau seciwlar eu hunain oherwydd eu bod yn meddwl mai nhw sy'n gwybod orau. Fodd bynnag, nid ydynt yn gwneud hynny (cf. Jeremeia 10:23) ac ni fydd y rhan fwyaf yn edifarhau'n wirioneddol.

Dyna pam mae angen Teyrnas Dduw ar ddynolryw (cf. Mathew 24:21-22).

Ystyriwch y Bendithion

Un o'r cyfresi mwyaf adnabyddus o ddatganiadau a roddodd Iesu oedd y bendithion, a roddodd yn Ei *Pregeth ar y Mynydd Olewydd*.

Sylwch ar rai o'r hyn a ddywedodd:

³"Gwyn eu byd y rhai sy'n dlawd yn yr ysbryd, oherwydd eiddot hwy yw teyrnas nefoedd."⁴Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru, oherwydd cânt hwy eu cysuro.⁵Gwyn eu byd y rhai addfwyn, oherwydd hwy a etifedda'r ddaear.⁶Gwyn eu byd y rhai sy'n newynu ac yn sychedu am gyfiawnder, oherwydd cânt eu diwallu.⁷Gwyn eu byd y rhai trugarog, oherwydd cânt

drugaredd.⁸Gwyn eu byd y rhai pur o galon, oherwydd cânt weld Duw.⁹Gwyn eu byd y rhai sy'n gwneud heddych, oherwydd fe'u gelwir yn feibion Duw.¹⁰Gwyn eu byd y rhai sy'n cael eu herlid er mwyn cyfiawnder, oherwydd eiddot hwy yw teyrnas nefoedd. (Mathew 5:3-10)

Yn Nheyrnas Dduw (cf. Marc 4:30-31), a gyfeirir ati'n aml fel Teyrnas nefoedd gan Mathew (cf. Mathew 13:31), y cyflawnir yr addewidion bendigedig hyn. Yn Nheyrnas Dduw y cyflawnir yr addewid i'r rhai gostyngedig etifeddu'r ddaear a'r rhai pur weld Duw. Edrychwch ymlaen at newyddion da'r bendithion yn Nheyrnas Dduw!

Ffyrdd Duw sy'n iawn

Y gwir yw mai cariad yw Duw (1 Ioan 4:8,16) ac NID yw Duw yn hunanol. Mae cyfreithiau Duw yn dangos cariad tuag at Dduw a chariad tuag at ein cymydog (Marc 12:29-31; Iago 2:8-11). Mae ffyrdd y byd yn hunanol ac yn gorffen mewn marwolaeth (Rhufeiniaid 8:6).

Sylwch fod y Beibl yn dangos bod Cristnogion go iawn yn cadw at y gorchmynion:

¹Pwy bynnag sy'n credu mai Iesu yw'r Crist, y mae wedi ei eni o Dduw; a phawb sy'n caru'r hwn a genhedlodd, y mae hefyd yn caru'r hwn a aned ohono.²Wrth hyn yr ydym yn gwybod ein bod yn caru plant Duw, pan fyddom yn caru Duw ac yn cadw ei orchmynion.³Oherwydd dyma gariad Duw, ein bod yn cadw ei orchmynion. A'i orchmynion ef.

nid ydynt yn feichus. (1 Ioan 5:1-3)

Mae holl "orchmynion Duw yn gyfiawnder" (Salm 119:172). Mae ei ffyrdd yn bur (1 Titus 1:15). Yn anffodus, mae llawer wedi derbyn gwahanol ffurfiau o "anghyfraith" ac nid ydynt yn sylweddoli NAD daeth Iesu i ddinistrio'r gyfraith na'r proffwydi, ond i'w cyflawni (Mathew 5:17), trwy egluro eu hystyr go iawn a'u hehangu y tu hwnt i'r hyn a feddyliai llawer (e.e. Mathew 5:21-28). Dysgodd Iesu "pwy bynnag a'u gwnelo a'u dysgu, ef a elwir yn fawr yn nheyrnas nefoedd" (Mathew 5:19) (mae'r termau 'Teyrnas Dduw' a 'theyrnas nefoedd' yn gyfnewidiol).

Mae'r Beibl yn dysgu bod ffydd heb weithredoedd yn farw (Iago 2:17). Mae llawer yn honni eu bod yn dilyn Iesu, ond ni fyddant yn credu Ei ddysgeidiaeth yn wirioneddol (Mathew 7:21-23) ac ni fyddant yn Ei efelychu fel y dylent (cf. 1 Corinthisiaid 11:1). “Pechod yw trosedd y gyfraith” (1 Ioan 3:4) ac mae pawb wedi pechu (Rhufeiniaid 3:23). Fodd bynnag, mae'r Beibl yn dangos y bydd trugaredd yn gorchfygu barn (Iago 2:13) gan fod gan Dduw gynllun gwirioneddol i bawb (cf. Luc 3:6).

Ni fydd atebion dynol, ar wahân i ffyrdd Duw, yn gweithio. Yn y deyrnas filflwyddol, bydd Iesu yn teyrnasu â “gwialen haearn” (Datguddiad 19:15), a bydd daioni’n drech wrth i bobl fyw ffordd Duw. **Mae HOLL broblemau'r byd yn bodoli oherwydd bod cymdeithasau'r byd hwn yn gwrthod ufuddhau i Dduw a'i gyfraith** Mae hanes yn dangos nad yw dynoliaeth yn gallu datrys problemau cymdeithas:

⁶Oherwydd bod â'ch meddylfryd cnawdol yn farwolaeth, ond bod â'ch meddylfryd ysbrydol yn fywyd a heddwch.⁷Oherwydd bod y meddwl cnawdol yn elyniaeth yn erbyn Duw; oherwydd nid yw'n ddarostyngedig i gyfraith Duw, ac yn wir ni all fod.⁸Felly, ni all y rhai sydd yn y cnawd blesio Duw. (Rhufeiniaid 8:6-8)

Mae Cristnogion i ganolbwyntio ar yr ysbrydol, ac ar ôl edifeirwch a bedydd rhoddir Ysbryd Duw iddynt i wneud hynny yn yr oes hon (Rhufeiniaid 8:9), er gwaethaf ein gwendidau personol:

²⁶Oherwydd gwelwch eich galwedigaeth, frodyr, nad llawer o ddoeth yn ôl y cnawd, nid llawer o nerthol, nid llawer o fonheddig, sydd wedi eu galw.²⁷Ond pethau ffôl y byd a ddewisodd Duw i gywilyddio'r doethion, a phethau gwan y byd a ddewisodd Duw i gywilyddio'r pethau nerthol;²⁸^{oed}a phethau gwael y byd a'r pethau dirmygus a ddewisodd Duw, a'r pethau nad ydynt, i ddiddymu'r pethau sydd,²⁹fel na ddylai unrhyw gnawd ymffrostio yn Ei bresenoldeb.³⁰Ond trwyddo Ef yr ydych yng Nghrist Iesu, yr hwn a ddaeth i ni yn ddoethineb oddi wrth Dduw—ac yn gyfiawnder a sancteiddiad a phrynedigaeth—³¹fel y mae'n ysgrifenedig, “Y sawl sy'n ymffrostio, rhaid iddo ymffrostio yn yr Arglwydd.” (1 Corinthisiaid 1:26-31)

Mae Cristnogion i ymffrostio yng nghynllun Duw! Rydym yn cerdded trwy ffydd nawr (2 Corinthiaid 5:7), gan edrych i fyny (Colosiaid 3:2) mewn ffydd (Hebreaid 11:6). Byddwn yn cael ein bendithio am gadw gorchmynion Duw (Datguddiad 22:14).

Pam Efengyl Teyrnas Dduw?

Mae Protestaniaid yn tueddu i deimlo, ar ôl iddynt dderbyn Iesu fel achubwr, eu bod wedi ceisio Teyrnas Dduw. Mae Catholigion Rhufeinig yn credu bod y rhai a fedyddiwyd, hyd yn oed fel babanod, wedi dod i mewn i'w heglwys fel y deyrnas. Mae Catholigion Rhufeinig a Dwyrainiol Uniongred yn tueddu i feddwl, trwy sacramentau, ac ati, eu bod yn ceisio teyrnas Dduw. Er bod Cristnogion i gael eu bedyddio, mae Protestaniaid Groegaidd-Rufeinig yn tueddu i edrych tua'r byd i ddatrys problemau dynoliaeth. Maent yn tueddu i ganolbwyntio ar y ddaear (cf. Rhufeiniaid 8:6-8).

Mae ceisio Teyrnas Dduw yn gyntaf (Mathew 6:33) i fod yn nod gydol oes i Gristnogion. Nod, nid edrych at y byd am atebion, ond at Dduw a'i ffyrdd. Mae newyddion da Teyrnas Dduw yn newid ein bywydau.

Mae'r Beibl yn dweud y bydd Cristnogion yn teyrnasu gydag Iesu, ond ydych chi'n sylweddoli bod hynny'n golygu y bydd Cristnogion go iawn mewn gwirionedd yn teyrnasu dros ddinasoedd? Dysgodd Iesu:

¹²“Aeth rhyw uchelwr i wlad bell i dderbyn iddo'i hun frenhiniaeth ac i ddychwelyd.¹³Felly galwodd ddeg o'i weision, a rhoi deg mina iddyn nhw, a dweud wrthyn nhw, “Gwnewch fusnes nes i mi ddod.”¹⁴Ond roedd ei ddinasyddion yn ei gasáu, ac yn anfon dirprwyaeth ar ei ôl, gan ddweud, ‘Ni fyddwn am i'r dyn hwn deyrnasu arnom.’

¹⁵“Ac felly y bu pan ddychwelodd, ar ôl derbyn y

y deyrnas, yna gorchmynnodd alw'r gweision hyn, yr oedd wedi rhoi'r arian iddynt, ato, er mwyn iddo wybod faint yr oedd pob dyn wedi'i ennill trwy fasnachu.¹⁶Yna daeth y cyntaf, gan ddweud, ‘Meistr, mae dy fina wedi ennill deg mina.’¹⁷A dywedodd wrtho, ‘Da iawn, was da; oherwydd dy fod wedi bod yn ffyddlon mewn

ychydig iawn, cymer awdurdod dros ddeg dinas.’¹⁸^{oed}A daeth yr ail, gan ddweud, ‘Meistr, mae dy fina wedi ennill pum mina.’¹⁹Yn yr un modd dywedodd wrtho, ‘Bydd dithau dros bum dinas.’ (Luc 19:12-19)

Byddwch yn ffyddlon dros yr ychydig sydd gennych nawr. Bydd gan Gristnogion y cyfle i deyrnasu dros ddinasoedd go iawn, mewn teyrnas go iawn. Dywedodd Iesu hefyd, “Fy ngwobr sydd gyda mi, i roi i bob un yn ôl ei waith” (Datguddiad 22:12). Mae gan Dduw gynllun (Job 14:15) a lle (Ioan 14:2) i’r rhai a fydd yn ymateb iddo mewn gwirionedd (Ioan 6:44; Datguddiad 17:14). Mae Teyrnas Dduw yn real a gallwch chi fod yn rhan ohoni!

Ar ddechrau 2016, y cyfnodolyn *Gwyddoniaeth* roedd ganddo erthygl o’r enw “Pŵer torfeydd” a oedd yn nodi y gallai deallusrwydd artifisial a chaffael torfol ddatrys y “problemau drygionus” sy’n wynebu dynoliaeth. Eto i gyd, methodd yr erthygl â deall beth oedd drygioni, heb sôn am sut i’w ddatrys. Yn sicr nid yw dyfodiad diweddarach rhaglenni deallusrwydd artifisial wedi datrys problemau’r byd.

Mae cydweithrediad, ar wahân i ddilyn ffyrdd gwir Duw, fel pe bai wedi’i dynghedu i fethu yn yr 21ain.st ganrif fel yr oedd yn ôl ar ôl y Dilyw Mawr pan gydweithiodd dynoliaeth i adeiladu Tŵr Babel a fethodd (Genesis 11:1-9).

Ni fydd problemau yn y byd, mewn mannau fel y Dwyrain Canol (er gwaethaf yr enillion amserol disgwylidig, e.e. Daniel 9:27a; 1 Thesalonïad 5:3), yn cael eu datrys gan bobl—mae angen heddwch Teyrnas Dduw arnom (Rhufeiniaid 14:17).

Ni fydd problemau terfysgaeth ryngwladol, er gwaethaf yr enillion disgwylidig, yn cael eu datrys (cf. Eseciel 21:12) gan y rhai sydd wedi’u twyllo yn y Cenhedloedd Unedig (cf. Datguddiad 12:9)—mae angen llawenydd a chysur Teyrnas Dduw arnom.

Ni fydd problemau’r amgylchedd yn cael eu datrys gan gydweithrediad rhyngwladol, gan y bydd cenhedloedd y byd yn helpu i ddinistrio’r ddaear (Datguddiad 11:18), ond byddant yn cael eu datrys gan Deyrnas Dduw.

Ni fydd materion anfoesoldeb rhywiol, erthyliad, a gwerthu rhannau o'r corff dynol yn cael eu datrys gan yr Unol Daleithiau (cf. Datguddiad 18:13), ond gan Deyrnas Dduw.

Ni fydd y ddyled enfawr sydd gan yr Unol Daleithiau, y DU, a llawer o genhedloedd eraill yn cael ei datrys trwy gyfryngau rhyngwladol, ond yn y pen draw (ar ôl dinistr yn unol â Habakkuk 2:6-8) gan Deyrnas Dduw.

Ni fydd anwybodaeth a cham-addysg yn cael eu datrys gan y Cenhedloedd Unedig—mae angen Teyrnas Dduw arnom. Ni fydd unrhyw fudiad eciwmenaidd-rhyng-ffydd yn cytuno i iachawdwriaeth ar wahân i wir Iesu'r Beibl yn datrys anghydfod crefyddol mewn gwirionedd. Pechod yw'r broblem yn y byd ac ar gyfer hynny, mae angen aberth Iesu a'i ddychweliad yn Nheyrnas Dduw arnom. Nid oes gan wyddoniaeth feddygol fodern yr holl atebion ar gyfer iechyd dynol—mae angen Teyrnas Dduw arnom.

Ni fydd problemau newyn yn cael eu datrys gan organebau wedi'u haddasu'n enetig sy'n rhoi rhannau o'r byd mewn perygl o newyn oherwydd methiannau cynyddau enfawr posibl—mae angen Teyrnas Dduw arnom.

Er bod y tlodi enfawr mewn rhannau o Affrica, Asia, a mannau eraill yn elwa am gyfnod o 'Babilon' amser diwedd (cf. Datguddiad 18:1-19), ni fydd yn datrys problem tlodi—mae angen Teyrnas Dduw arnom. Mae'r syniad, ar wahân i Iesu, y gall dynoliaeth ddod ag iwtopia yn yr 'oes ddrwg bresennol' hon yn efengyl ffug (Galatiaid 1:3-10). Mae angen Teyrnas Dduw arnom.

Mae cyfnod milflwyddol Teyrnas Dduw yn deyrnas llythrennol a fydd yn cael ei sefydlu ar y ddaear. Bydd yn seiliedig ar gyfreithiau cariadus Duw a Duw cariadus fel arweinydd. Bydd y saint yn teyrnasu gyda Christ am fil o flynyddoedd (Datguddiad 5:10; 20:4-6). Bydd y deyrnas hon yn cynnwys y rhai sydd wirioneddol yn Eglwys Dduw, ond nid oes unrhyw ysgrythur yn nodi mai'r Eglwys (Catholig neu fel arall) yw Teyrnas Dduw mewn gwirionedd. Mae Eglwys Rhufain wedi gwrthwynebu'r athrawiaeth filflwyddol, ac yn ddiweddarach bydd yn gwrthwynebu neges efengyl y Beibl yn fwy grymus wrth i ni agosáu at y diwedd. Mae'n debyg y bydd hyn yn cael sylw sylweddol yn y cyfryngau a all helpu i gyflawni Mathew 24:14.

Yn ei chyfnod olaf, bydd Teyrnas Dduw yn cynnwys y “Jerwsalem Newydd, yn disgyn o’r nef oddi wrth Dduw” (Datguddiad 21:2) ac ni fydd diwedd ar ei chynnydd. Ni fydd anghyfiawnder mwyach, na thristwch mwyach, na marwolaeth mwyach.

Mae pregethu a deall efengyl Teyrnas Dduw yn thema bwysig yn y Beibl. Dysgodd awduron yr Hen Destament amdano. Dysgodd Iesu, Paul, ac Iwan amdano. Dysgodd y bregeth 'Gristnogol' hynaf i oroesi y tu allan i'r Testament Newydd amdano. Dysgodd arweinwyr Cristnogol dechrau'r ail ganrif, fel Polycarp a Melito, amdano. Ni yn y *Yn parhau* Mae Eglwys Dduw yn dysgu amdano heddiw. Cofiwch mai Teyrnas Dduw yw'r pwnc cyntaf y mae'r Beibl yn dangos bod Iesu wedi pregethu amdano (Marc 1:13. Dyma hefyd yr hyn y pregethodd amdano ar ôl ei atgyfodiad (Actau 1:3)—ac mae'n rhywbeth y dylai Cristnogion ei geisio yn gyntaf (Mathew 6:33).

Nid yw'r efengyl yn ymwneud â bywyd a marwolaeth Iesu yn unig. Pwyslais yr efengyl a ddysgwyd gan Iesu a'i ddilynwyr oedd Teyrnas Dduw i ddod. Mae efengyl y deyrnas yn cynnwys iachawdwriaeth trwy Grist, ond mae hefyd yn cynnwys dysgu am ddiwedd llywodraethau dynol (Datguddiad 11:15).

Cofiwch, dysgodd Iesu na fyddai'r diwedd yn dod tan ar ôl i efengyl y deyrnas gael ei phregethu i'r byd fel tystiolaeth i'r holl genhedloedd (Mathew 24:14). Ac mae'r pregethu hwnnw'n digwydd nawr. Hoffech chi fod yn rhan o gefnogi'r gwaith terfynol hwnnw, amser diwedd?

Y newyddion da yw bod **Teyrnas Dduw yw'r ateb i'r problemau sy'n wynebu dynoliaeth** Eto i gyd, nid yw'r rhan fwyaf eisiau ei gefnogi, na'i glywed, nac eisiau credu ei wirionedd. Mae Teyrnas Dduw yn dragwyddol (Mathew 6:13), tra bod "y byd hwn yn mynd heibio" (1 Corinthiaid 7:31).

Mae cyhoeddi efengyl wirioneddol Teyrnas Dduw yn rhywbeth rydyn ni yn y *Yn parhau* Mae Eglwys Dduw o ddifrif amdano. Rydym yn ymdrechu i ddysgu popeth y mae'r Beibl yn ei ddysgu (Mathew 28:19-20), gan gynnwys Teyrnas Dduw (Mathew 24:14). Tra byddwn yn aros am y deyrnas honno, mae angen i ni ddysgu a dilyn ffyrdd Duw a chysuro eraill sydd eisiau credu'r gwirionedd.

Oni ddylech chi gefnogi cyhoeddi efengyl Teyrnas Dduw sydd i ddod? A wnewch chi gredu efengyl Teyrnas Dduw?

***Yn parhau*Eglwys Dduw**

Swyddfa'r Unol Daleithiau o'r*Yn parhau*Mae Eglwys Dduw wedi'i lleoli yn:1036 W. Grand Avenue, Grover Beach, California, 93433 UDA; gwefan www.ccoq.org.

***Yn parhau* Gwefannau Eglwys Dduw (CCOG)**

CCOG.ASIA Mae'r wefan hon yn canolbwyntio ar Asia.

CCOG.IN Mae'r wefan hon wedi'i hanelu at y rhai o dras Indiaidd.

CCOG.EU Mae'r wefan hon wedi'i hanelu at Ewrop.

CCOG.NZ Mae'r wefan hon wedi'i thargedu at Seland Newydd ac eraill sydd â chefnidir Prydeinig.

CCOG.ORG Dyma brif wefan y *Yn parhau* Eglwys Dduw. Mae'n gwasanaethu pobl ar bob cyfandir. Mae'n cynnwys erthyglau, dolenni a fideos.

CCOGCANADA.CA Mae'r wefan hon wedi'i hanelu at y rhai yng Nghanada. CCOGAfrica.ORG Mae'r wefan hon wedi'i hanelu at y rhai yn Affrica.

CDLIDD.ES Parhad Eglwys Dduw. Dyma'r wefan Sbaeneg ar gyfer y *Yn parhau* Eglwys Dduw.

PNIND.PH Eglwys Barhaus Duw. Dyma wefan y Philipinau o'r *Yn parhau* Eglwys Dduw. Mae ganddi wybodaeth yn Saesneg a Tagalog.

Gwefannau Newyddion a Hanes

COGWRITER.COM Mae'r wefan hon yn offeryn cyhoeddi pwysig ac mae ganddi newyddion, athrawiaeth, erthyglau hanesyddol, fideos a diweddariadau proffwydol.

LLYFRHANESYREGLWYS.COM Mae hon yn wefan hawdd ei chofio gydag erthyglau a gwybodaeth am hanes yr eglwys.

BIBLENEWSPROFFWYDOLAETH.NET Gwefan radio ar-lein yw hon sy'n ymdrin â newyddion a phynciau Beiblaidd.

Sianeli Fideo YouTube a BitChute ar gyfer Pregethau a Phregethau

Newyddion y BeiblProffwydoliaeth sianel. Fideos pregeth CCOG.

CCOGAfrica sianel. Negeseuon CCOG mewn ieithoedd Affricanaidd.

Animeiddiadau CCOG sianel i addysgu agweddau ar gredoau Cristnogol.

Pregethau CCOG Mae gan y sianel negeseuon yn yr iaith Sbaeneg.

COG Parhau ssianel. Pregethau fideo CCOG.

Mae'r llun yn dangos isod rai o'r ychydig frics sy'n weddill (ynghyd â rhai a ychwanegwyd yn ddiweddarach) o adeilad yn Jerwsalem a elwir weithiau'n y Cenacle, ond a ddisgrifir yn well fel Eglwys Dduw ar Fryn Gorllewinol Jerwsalem (a elwir ar hyn o bryd yn Fynydd Seion):

Credir mai dyma oedd safle'r adeilad eglwys Gristnogol cynharaf go iawn o bosibl. Adeilad lle byddai 'efengyl Teyrnas Dduw' Iesu wedi cael ei phregethu. Adeilad yn Jerwsalem oedd hwn a ddysgai Efengyl Teyrnas Dduw.

Am y rheswm hwn yr ydym hefyd yn diolch i Dduw yn ddi-baid, oherwydd...dych chi, frodyr, wedi dod yn ddilynwyr i eglwysi Duw sydd yn Jwdea yng Nghrist Iesu. (1 Thesalonïaid 2:13-14)

***Ymdrechwch yn daer dros y ffydd a draddodwyd unwaith ac am byth i'r saint.
(Jwdas 3)***

Dywedodd ef (Iesu) wrthynt, "Rhaid i mi bregethu teyrnas Dduw i'r dinasoedd eraill hefyd, oherwydd i'r diben hwn y'm hanfonwyd." (Luc 4:43)

Ond ceisiwch deyrnas Dduw, a rhoddir yr holl bethau hyn yn ychwanegol i chwi. Peidiwch ag ofni, braidd bach, oherwydd bod eich Tad yn falch o roi'r deyrnas i chwi. (Luc 12:31-32)

A bydd efengyl y deyrnas hon yn cael ei phregethu yn yr holl fyd yn dystiolaeth i'r holl genhedloedd, ac yna daw'r diwedd. (Mathew 24:14)